

Uhusiano-tiedote 2 / 2013

Uhusiano-tiedote syksy 2013

Pääkirjoitus s. 2 |

Ilari Rantakari, monessa mukana s. 3 |

Teemana korruptio – Uhusiano-seminaarin
paneelikeskustelu s. 6 |

< Uhusianon hanke päättymässä s. 9 |

Vaasalainen Nuttujuttu s. 11 |

Kanga-tekstien moni-ilmeisyys s. 12 |

Gränslös vänskap – Vasa svenska församling i
biståndsarbete s. 13 |

< Rajatonta ystävyyttä – Vaasan ruotsinkielinen
seurakunta kehitysyhteistyössä |

Korruptiosta yleensä – ja kansalaisjärjestöjen
mahdollisuuksista korruptiota vastaan
Tansaniassa s. 15 |

< Lapsesta tulee sellainen, jollaiseksi hänet
kasvatetaan – myös Tansaniassa s. 18 |

< Omatoimisuushanke on mahdollisuus Msingin
kehitysvammaisille |

Uusi projekti – hunajasta rahaa? s. 21 |

Ensimmäistä kertaa

Uhusiano-seminaarissa s. 22 |

Uutena Uhusianon hallituksessa s. 23 |

Uhusiano ja sen hallitus 2014 s. 24

Pääkirjoitus

Syyskuun lopussa Uhusiano-seminaari kokosi ison joukon Tansaniasta ja hankkeista kiinnostuneita ihmisiä Vaasan Alskatiin. Suuri kiitos erittäin onnistuneesta seminaarista Vaasan kehitysmaaseuralle ja Vaasan evankelis-luterilaisille seurakunnille, jotka vastasivat järjestelyistä. Seminaarin teemana oli korruptio, joka on ollut todella ajankohtainen myös Suomen uutissyksyissä.

Korruptiota koskeneessa paneelikeskustelussa Ilari Rantakari kertoi, että kansainvälisten selvitysten mukaan Suomessa korruptio on vähäistä. Toisaalta samoissa selvityksissä on myös todettu suomalaisten tietävän korruptiosta huonosti. Tietämättömyys asioista johtaa liialliseen sinisilmäisyyteen, jolloin korruptiota ei osata epäillä edes silloin kun syytä olisi. Olemme tuudittautuneet siihen, että maamme on lintukoto, jossa korruption vastaisiin toimiin ei ole tarvetta.

Eräässä viimeaikaisessa uutisessa taas kerrottiin, että Suomi perii Tansaniasta takaisin paikallishallinnon kehittämiseen tarkoitettua tukea, jota on päätynyt perusteettomiin kuluihin muun muassa päivärahoina.

Suomessa luottamus poliisiin on suurta, minkä vuoksi poliisin lahjottavuus esimerkiksi Tansaniassa tuntuu erityisen pahalta: mihin voi luottaa, jos ei edes lakia valvotaan viranomaiseen? Seminaarin jälkeen Suomen uutisotsikoissa ovat sitten pyörineet Helsingin huumepoliisin johdon saamat syytteet lahjonnasta. Poliisin valvonta tiedonantajien kohtelussa tuntuu myös olleen varsinkin Helsingissä olematonta. Väliin on mahtunut kohua kuntatyöntekijöiden eläkelaitoksen johtajan etuuksista, jotka monen mielestä ovat olleet kohtuuttomia ja joihin on liittynyt myös säännösten kiertämistä.

Ehkäpä Suomessakin silmät ovat nyt avautuneet sille, että meilläkin korruptioon voi törmätä ja siihen on syytä varautua. Epäluulon ei saa antaa kasvaa yltiöpäisesti, mutta niin kotimaassa kuin ulkomaisissakin hankkeissa tarvitaan realismia. Tarvitaan myös toimintojen arviointia, että tiedetään mikä onnistui ja mitä voitaisiin jatkossa tehdä paremmin.

Uhusianon ja UNGO:n yhteinen kansalaisjärjestöjen resurssikeskushanke päättyy tämän vuoden lopussa ja juuri Uhusianon syyskokoukseen valmistui hankkeesta tehty evaluaatio. Uhusianon ja UNGO:n hanke on kestänyt yhdeksän vuotta, joten molemmissa järjestöissä ollaan muutoksen kynnyksellä nykymuotoisen yhteistyön päättyessä. Evaluaatio voi toivottavasti osaltaan auttaa molempia järjestöjä tulevan toiminnan suunnittelussa.

Ensi vuonna Uhusianolla ei ole käynnissä hanketta Tansaniassa. Toimintaa täällä Suomessa on kuitenkin luvassa. Jäsenten ideoita ja mielipiteitä tarvitaan Uhusianon toiminnan kehittämiseen. Minkälaista voisi olla Uhusianon toiminta vuonna 2015? Voisiko Uhusianolla olla hanke Morogoron ulkopuolella? Mitä uutta Uhusiano voisi tehdä Suomessa? Tästä päättävät Uhusianon jäsenet eli te.

Kiitokset kaikille uhusianolaisille ja varsinkin hallituksen jäsenille tästä vuodesta ja erittäin mukavaa joulunaikaa sekä onnea uudelle vuodelle 2014!

Heri ya krismasi na mwaka mpya!

Pia Mäkelä

Uhusiano ry:n puheenjohtaja

Uhusianon hallitus uudistui syyskokouksessa marraskuussa 2013

Uudeksi puheenjohtajaksi vuodelle 2014 valittiin Emma Simon Palonen (Uhusiano), varapuheenjohtajaksi Pia Mäkelä (Uhusiano), sihteeriksi Matti Cantell (Suomen settlementiliitto). Taloudenhoitajana jatkaa Erkki Andersson (Msingin ystävyysseura).

Katso uuden hallituksen kokoonpano takakannesta.

Kannen valokuvat:

Aina ei voi päästä eteenpäin. Uhusianon hankkeista s. 9. Ystävyyttä symboloiva lahja Mazimulle. Kuva Harri Kivelä. Tytöt liikkumassa. Kuva Tomi Lounio. Nguna-naisjärjestö on tärkeä kumppani. Kuva Hanna Antila-Andersson.

Ilari Rantakari, monessa mukana

Uhusiano-seminaari pidettiin Vaasan ruotsalaisen seurakunnan leirikeskuksessa Alskatissa, Raippaluodon mahtavan sillan lähellä. Ilari Rantakari oli lupautunut puhumaan seminaarissa 'jos ei tule esteitä'. Onneksi ei tullut.

Maailma ravistelee

Ilari Rantakari on syntynyt Akaalla Etelä-Hämeessä vuonna 1945. Ilari Rantakari kertoi, että hän oli pienestä pitäen kiinnostunut maailman menosta. Akaan seutu -lehden mukaan hän lähti ”ulkotöihin” 14-vuotiaana oppimaan ruotsia, Ahvenanmaalle. Koulun jälkeen hän opiskeli Helsingin kauppa-korkeakoulussa ekonomiksi. Opiskeluaika osui 1960-luvulle, joka oli todella kiihkeätä aikaa ja joka jatkui sellaisena 1970-luvulle. Yhdysvalloissa velloi taistelu mustien kansalaisoikeuksien puolesta, Vietnamin sotaa käytiin vuosina 1964–1975, Etelä-Afrikassa taisteltiin apartheidia vastaan, ja välillä tuntui, että ei oikeudenmukaisuutta eikä tasa-arvoa saada siellä ikinä aikaiseksi. Nelson Mandela oli vankilassa, Sowetossa oli hirveä verilöyly vuonna 1976, länsimaat painostivat Etelä-Afrikkaa talous-boikotilla, Lähi-itä on jatkuva kriisipesäke vuodesta 1948 alkaen. Keskustelut kävivät kiivaina ja voi olettaa, että Ilari Rantakari ei ollut syrjässä niistä, kun hän puheessaan sanoi, että muutoksista keskusteltiin. Samaan aikaan keskustelun polttopisteessä oli rauhanliike, oikeudenmukaisuuden ja vastuuntunnon herättäminen.

Ekonomi ja sitten muutakin

Tällaisessa yhteiskunnallisessa myllerryksessä Ilari Rantakari valmistui ekonomiksi vuonna 1969 ja alkoi työelämänsä. Sitä ennen Ilari Rantakari ja Birgitta Niemi menivät naimisiin vuonna 1967. Heillä on neljä lasta ja seitsemän lastenlasta. Työelämän alkupuoli painottui aika vahvasti ekonomitutkimuksen edellyttämiin tehtäviin. Hän oli muun muassa kunnallisen laskentatoimen uudistamistoimikunnan pääsihteerinä (1972–1974), ’jonkinlaisessa hallintosuunnitelmassa’, kuten hän puheessaan asian ilmaisi. Hän oli myös Kaupunkiliiton ylikamreerina (1975–1977).

Ilari Rantakari. Kuva: Silja Niinikangas

Hallintotöistä huolimatta kehitysyhteistyö edelleen kiinnosti Rantakaria, ja hän tajusi yhden kehitykseen vaikuttavista asioista. Se oli ja on vahva paikallishallinto, joka on yksi Suomen yhteiskunnan tärkeistä perustuksista 1860-luvulta lähtien, kun seurakunnat ja kunnat erotettiin toisistaan. Kunnilla on verotusoikeus, ne hoitavat peruspalvelut paikallisesti: terveys, koulutus, sivistystyö, kirjastot. Kehityksessä paikallishallinto ei ole vahva ja siitä syntyy ongelmia ja hankauskohtia kehitysyhteistyössä.

Sisäänpäin kääntynyt, ulospäin kääntynyt

Suomen monet yhteiskunnalliset ja muutkin osat ovat olleet tärkeitä osia hänen kehitysyhteistyökäsityksensä muotoutumiseen. Ilari Rantakari painotti lähetystyön ja kirkkojen tärkeyttä. Kirkoilla on tietoa, taitoa ja merkitystä 1880-luvulta lähtien. Ehkä juuri lähetystyö on ensimmäisenä oivaltanut paikallisen kulttuurin merkityksen ja osannut sopeutua siihen ja ottaa sen voimavaraksi. Lähetystyö ei ole ollut pelkästään kääntämistä.

Suomi oli 1880-luvulta alkaen toisaalta kansainvälistynyt, toisaalta sisäänpäin kääntynyt. Suomen teollistuminen alkoi voimalla, kun Hans Gutzeit ja James Finlayson perustivat teollisuuslaitoksensa Suomeen. Niitä seurasi monia muita pienempiä. 1960–1970-luvun taitteessa Suomi tarvitsi tunnustusta, että se on itsenäinen toimija. Käsitettä

suomettuminen karsastettiin. Väylän avartumiseen tarjosivat Yhdistyneiden Kansakuntien jäsenyys 1955 ja ETA:n jäsenyys vuonna 1992. Alkuvaiheissaan oleva kehitysyhteistyö osoitti osaltaan, että Suomi on itsenäinen toimija.

Rantakari mainitsi, että kansainvälisiä liikkeitä olivat lähetystyö, joka on vaikuttanut maailmalla 1800-luvulta lähtien, samoin kuin Henry Dunantin perustama Punainen Risti. Piti kuitenkin käydä pari maailmansotaa ennen kuin päädyttiin Yhdistyneisiin kansakuntiin ja kirkkojen maailmanneuvostoon ja 1975 ETYK:iin. Sen perusteena olivat inhimilliset suhteet. ETYK:issä purettiin paineita ja toisaalta luotiin niitä. Myöhemmin Neuvostoliiton hajoaminen jäsinytti maailmaa.

Ongelma on etelän ja pohjoisen välillä

Suhtautumisessa kehitysyhteistyöhön näiden mullistusten aikana tajuttiin, että ongelma kehitysyhteistyössä on etelän ja pohjoisen välillä, historian ja kulttuurien erilaisuudessa. Paljon pienien kohteiden kehitysyhteistyötoimintaa oli tehty, mutta suuri linja kulttuurien erilaisuudesta oli jäänyt jos ei nyt näkemättä, niin ainakaan siihen ei ollut tartuttu.

Lähetystyö oli luonut verkkoja, se oli osaltaan kohdemaiden valinnassa vaikuttava tekijä samoin kuin pohjoismainen yhteistyö. Toisaalta kehitysyhteistyön kohdemaat valittiin paljolti vapautusliikkeiden mukaan. Myös opiskelijat olivat vaikuttamassa valintoihin, poliittiset vaikuttajat olivat muun muassa Nyerere Tansaniasta, Kaunda Sambasta, Mugabe Zimbabwesta. Valinta oli politiikkaa, systemaattista konsulttityötä ei ollut. Suomessa perustettiin kehitysyhteistyötoimisto 1976, jossa alkuaikoina toimivat Jaakko Iloniemi ja Martti Ahtisaari, 'pitkä ja pätkä'.

Kehitysyhteistyön tukeminen syntyi 1970- ja 1980-luvuilla

Rantakari oli valtion tilintarkastushommissa eduskunnassa 1970- ja 1980-lukujen taiteessa. Ulkoministeriö ei ollut innostunut kansalaisjärjestöjen kanssa tehtävään kehitysyhteistyöhön tai sen rahoittamisesta. Mutta sitten 1970-luvun lopulla kristillinen liitto oli hallituksessa ja lähetystyön ja kansalaisjärjestöjen rahoitusta haluttiin kohdentettavaksi. Tämä oli avaus, mutta valtion tilintarkastajat halusivat tietää muiden pohjoismaiden osuudesta, ilmeisesti siksi että Suomi ei olisi yksin tässä avauksessa. Vasta tästä 1980-luvun alkupuolella alkoi kansalaisjärjestöjen parempi tuki.

Pehmeämpiä arvoja

Ilari Rantakari oli myös pehmeämpien arvojen edustaja. Hän on nuoruudestaan saakka ollut mukana evankelis-luterilaisen kirkon eri hallintoelimissä ja myös järjestöissä alkaen Suomen kristillisestä ylioppilasliitosta. Jo opiskeluaikoina hänellä oli yhteyksiä kansainvälisiin kristillisiin järjestöihin, ensimmäisenä World Student Christian federation in Europe -komiteassa.

Rantakari oli kirkon tutkimuslaitoksen suunnittelu-yhteistyöelimen jäsen, Helsingin evankelis-luterilaisten seurakuntien yhteiskunnallisen työn johtokunnassa jäsenenä ja muutaman vuoden päästä ylikamreeri. Vuodesta 1980 eteenpäin hän oli kristillisen kulttuurin liiton hallituksen jäsen.

Vähitellen kansainvälisyyttä alkoi ilmestyä yhä enemmän mukaan. Ilari Rantakari oli nelisen vuotta Kolkatassa (Kalkutta) luterilaisen maailmanliiton neuvonantajana. Ekumenia ja rauhantyö alkoi näkyä hänen töissään. Hän oli kirkon rauhantyön neuvottelukunnassa ja Suomen ekumeenisen neuvoston kansainvälisen jaoston jäsenenä, samoin kirkon rauhantyön neuvottelukunnassa, Christian Peace -konferenssin kansainvälisessä neuvottelukunnassa kolmisen vuotta, Suomen Unesco-toimikunnassa ja Suomen Punaisen Ristin kansainvälisessä valiokunnassa. Nämä toimet sijoittuivat 1980-luvulle.

Ulkoministeriöön 1986, siellä siitä pitäen

Ilari Rantakarin työrupeama ulkoministeriössä alkoi vuonna 1986. Juuri hänen työrupeamansa alku oli melko dramaattinen. Oli 1. huhtikuuta 1986 kun Ilari Rantakari alkoi työnsä ulkoministeriössä sosiaalisen kehityksen toimistopäällikkönä. Itse hän ilmaisi näin: 'terveydenhuolto-, opetus- ja väestöhommiin'. Samaan aikaan oli meneillään seitsenviikkoinen virkamieslakko ja Ilari Rantakarin tulevat työtoverit olivat lakkovahteina. Kovin moni ura ulkoministeriössä ei varmaan ole alkanut yhtä poikkeuksellisesti.

Vuonna 1988 hänestä tuli kansalaisjärjestöyksikön päällikkö. Yksi hänen virityksiänsä on kehittää ja syventää kumppanuusjärjestöjen toimintaa, ei pelkästään projektien. Nykyisin kumppanuusjärjestöjä on yksitoista ja kuluvana vuonna oli kahdeksan uutta ehdokasta kumppanuusjärjestöiksi.

Vuoden päästä Ilari Rantakari nimitettiin suur-lähettilääksi Lusakaan, Sambiaan. Tämän pestin päätyttyä hänet nimitettiin suurlähettilääksi Dar es Salaamiin, Tansaniaan vuonna 1994. Tästä alkaa Ilari Rantakarin ja Uhusianon tiet lähentyä.

Kosketus arkipäivän kehitysyheyistyöhön

Äetsän kehitysmaaseuran ihmisiä ja muutama muistakin järjestöistä ryhtyivät vapaaehtoisina rakentamaan korkealla Uluguru-vuorilla sijaitsevaan Hombozan kylään terveysasemaa, kehitysyhteistyöosaston rahoituksella. Luvat oli saatu paikallishallinnolta. Hombozaan ei ollut tietä, vaan jyrkkää polkua pitkin kavuttiin vuorenrintettä ylös.

Uhusiano oli myös kouluttanut sairaanhoitajia, osan Suomessa, yksi heistä oli Sikitiko Iddi, joka työskenteli Hombozan terveysasemalla. Ilari Rantakari osallistui terveysaseman vihkiäisiin, hän kiipesi yli tunnin vuoripolkua kylään muiden kanssa. Siinä tuli kenelle tahansa hiki. Kun seurue pääsi perille, Sikitiko huomasi kuumissaan olevan Rantakarin, löi kätensä yhteen ja sanoi: 'Voi sinnuu Ilari, siehän oot ihan hiessä. Tuu suihkuun'.

Helsinki-prosessi alkaa

Vuonna 2002 Suomen ja Tansanian konferenssin aloitteesta luotiin Helsinki-prosessi, jonka kolme keskeisintä tavoitetta olivat uudenlaisen, tasa-arvoisen foorumin luominen etelän ja pohjoisen toimijoille, yhteisten ongelmien käytännöllisten ja toteuttamiskelpoisten ratkaisujen etsiminen sekä poliittisen tahdon ja voimavarojen käyttäminen tehtyjen ehdotusten toteuttamiseksi. Helsinki-prosessi jakaantui kahteen osaan, 2002–2005 ja 2005–2007. Ilari Rantakari on Helsinki-prosessin suurlähettiläs Suomessa.

Prosessin tuloksena syntyi kuusi sitoumusta, joista yksi on Lähi-idän uskontojen välisen neuvoston työn tukeminen. Tätä sitoumusta Ilari Rantakari käsitteli Uhusiano-tiedotteessa 2/2009 tarkemmin.

Tämän aloitteen tarkoituksena on tukea Lähi-idän uskontojen välisen konferenssin mahdollisuuksia edistää rauhaa alueella. Konferenssilla itsellään ei ole uskonnollista tunnustusta eikä tiettyyn uskontoon liittyvää taustaa.

Uskontojen välistä vuoropuhelua tarvitaan

Tällä vuosituohannella on tullut yhä selvemmäksi, että uskontojen välillä tarvitaan vuoropuhelua.

Neuvoston tarkoituksena on, että uskontoja ei käytetä vääriin tarkoituksiin, ei väkivallan oikeuttamiseksi eikä muihin epäoikeudenmukaisuuksiin. Rauha ei ole mahdollista ennen kuin uskontojen edustajat ovat mukana rauhanteossa. He eivät ole poliittisia päättäjiä, vaan opettamassa ja muokkaamassa rauhaa edistäviä toimia, lieventämässä alueella vallitsevaa vihaa ja propagandaa. Tavoite on että uskontojen johtajat saavat kannattajansa tajuaamaan, että viha-asenteet eivät ole

kristinuskon, islamin eivätkä juutalaisen ajattelutavan mukaisia.

Helsinki-prosessi on tavallaan herännyt henkiin vuosina 2012 ja 2013, kun prosessin teemojen mukaisia konferensseja on järjestetty muun muassa Hanasaareissa Espoossa.

Tärkeimpänä teemana on investointiregiimien kehittäminen. Se on luotu tilanteessa, jossa ei ole kansainvälisiä, monenkeskisiä sopimuksia. Prosessi pyrkii saamaan aikaan yhteistyötä, jota ei ole saavutettu Yhdistyneiden Kansakuntien, bilateraalisten tai multilateraalisten osapuolten kesken tai ei muidenkaan instanssien välillä.

Eläkkeelle jäävän viisauksia

Ilari Rantakari on jäämässä eläkkeelle. Hän luetteli joukon näkemyksiä, jotka ovat olleet tärkeitä, ja ovat edelleen. Niitä ovat ihmisten välinen keskustelu kasvokkain, ruohojuuritasolla tehtävä kehitysyhteistyö ja kumppanuuden rakentaminen.

Uskonnolla pitäisi olla tilaa keskusteluissa, se on monissa kulttuureissa aivan eri tärkeysluokan asia kuin meillä. Se auttaa uskonnollisesti erilaisten kulttuurien ymmärtämisessä, myös arabimaiden kulttuurien.

Teksti: Ilari Rantakarin puheen perusteella toimittanut **Elina Puhto**. Lähteinä on käytetty myös ulkoministeriön nettisivuja, Kuka kukin on 2011 ja Uhusiano-tiedotetta 2/2009.

Seminaarin avasi Vaasan ruotsalaisen seurakunnan lähetyssehteri Martin Sandberg. Kuva Harri Kivelä.

Teemana korruptio –

Uhusiano-seminaarin paneelikeskustelu

Uhusiano-seminaarin teemana oli tänä vuonna korruptio. Aiheesta pidettiin ensimmäisenä seminaaripäivänä erittäin mielenkiintoinen paneelikeskustelu, joka herätti myös yleisöstä kysymyksiä ja kommentteja.

Paneelikeskustelun puheenjohtajana toimi Tor-Erik Store ja panelisteina olivat Ulla-Maj Jern, ulkoasiainneuvos Ilari Rantakari, koulutus-suunnittelija Paula Konttinen Kepasta, Georg Pimenoff Äetsän kehitysmaaseurasta sekä Matti Cantell Suomen setlementtiliitosta. Paneelissa keskusteltiin omista kokemuksista ja mielipiteistä.

Lakeja on olemassa, mutta kaikesta voi neuvotella

Ulla-Maj Jern vieraili Tansaniassa ensimmäistä kertaa vuonna 1985 pohjoismaisessa yhteistyö-hankeessa. Tuolloin Nyereren ujamaa-tavoitteen loppupuhetkillä hän ajatteli korruptioon suhtauduttavan Arushan julistuksen hengessä: lahjat ja lainat vaarantavat kehityksen.

”Kun tulee ensimmäisen kerran Afrikkaan, sitä voi olla aika naiivi”, sanoi Jern ja jatkoi: ”Iloitsin, kun ihmiset tulivat alkuaikoina luokseni käymään, mutta sitten joku kertoi, että he tulevat vain katsomaan mitä tavaroita minulla on, että tietävät mitä pyytää”. Arkipäivän korruptiossa kyse ei useinkaan ole rahasta, vaan oikeista kontakteista, kontakteja tarvitaan aina. ”Ensimmäisenä vuonna Tansaniassa sain joulukuusen, kun autoin läänin metsähallituksen valvojaa lapsen koulutuspaikan saamisessa”, muisteli Jern.

Paikallistasolla korruption seuraamukset voivat olla hyvin erilaisia. Osa korruptiosta kiinnijääneistä virkamiehistä vain siirretään toiselle alueelle. Tätä tapahtui häiritsevän usein tansanialaisissa kouluissa 1980-luvulla: koulutyön raskauden tultua ilmi, joku opettaja sai siirron toiselle paikkakunnalle”. Toisaalta rangaistuksena voi myös olla pitkä vankeustuomio. Ulla-Maj Jern esittikin kysymyksen, kuka näistä rangaistuksista hyötyy. Eivät hänen mukaansa ehkä niinkään paikalliset ihmiset, vaan lähinnä lakimiehet, joita korruptio-oikeudenkäynnit työllistävät.

Ulla-Maj Jern palasi Tansaniaan vuonna 2002 ja sai todeta todeksi tuttaviansa varoittelet siitä että maa oli muuttunut, esimerkiksi päättäväisyyttä oli siirtynyt aiempaa enemmän paikallishallinnon tasolle.

Jern toi keskusteluun ristiriidan lainsäädännön ja todellisuuden välillä: lakeja on olemassa, on olemassa lainsäädäntöä, mutta ei aina oikean koulutuksen saaneita henkilöitä, jotka noudattaisivat lainsäädäntöä, vaan sen sijaan kaikesta voi neuvotella.

Toiseksi suureksi haasteeksi korruption kitkemiselle ja koko maan tulevaisuudelle hän mainitsi nuorisotyöttömyyden. Tansaniassa aikuistuu joka vuosi noin 700 000 nuoren ikäluokka. Palkkatyötä on kuitenkin tarjolla vain 40 000:lle. Edelleen pitäisi tehostaa nuorison koulutusta, jolla sen tietämystä ja työllistymismahdollisuuksia parannettaisiin.

Yksilön rooli ja vastuu korruptiossa

Kepassa koulutussuunnittelijana globaalikasvatuksen parissa työskentelevä **Paula Konttinen** lähestyi korruptiokysymystä henkilökohtaisesta näkökulmasta, erityisesti entinen kotimaansa Kenia mielessään. Keniassa korruption aiheuttamat ongelmat kulminoituvat esimerkiksi maakysymyksissä ja rakennusten heikossa laadussa.

Kansainvälisellä ajokortilla saa ajaa maassa vuoden ajan, mutta sen jälkeen pitää suorittaa kansallinen ajokortti. Paikalliset kollegat sanoivat voivansa hoitaa asian. Ihmettelin, että miten te voitte ajaa puolestani testiajon ja minulle vastattiin, että se on ihan helppoa. Kun halusin välttämättä suorittaa testiajon itse, se vaikutti olevan kollegoille vaikea paikka. He olivat selvästi tehneet paljon pohjatyötä, koska ajokortin suorituspäivänä menimme suoraan jonon ohi asiasta vastaavan viranomaisen luokse. Liikennemerkkien tuntemukseni selvitettiin nopeasti, jonka jälkeen viranomainen kysyi minkälaisen ajokortin haluan. Ajokoetta ei lopulta ajettu lainkaan, vaikka se kuuluu kortin myöntämisen ehtoihin.

Jos korruptoitunut virkamies jää kiinni lahjuksen vastaanottamisesta, seurauksena on usein vain siirto toisiin tehtäviin tai toiselle paikkakunnalle. Korruptio on Keniassa varsin syvällä hallinnollisessa kulttuurissa ja siihen liittyy myös oma jargon vaikkapa 'give me chai' -kiertoilmauksineen.

Korruptiota voi lisätä se, jos rangaistusten suuruus ei ole linjassa rikkeen kanssa. Keniassa lain-säädännön mukainen rangaistus esimerkiksi jostakin pienehköstä liikenne rikkeestä voi olla kohtuuttoman suuri tavallisen ihmisen kannalta. Tällöin houkutus ratkaista tilanne maksamalla pimeästi kasvaa todella suureksi.

Vaikka korruption vastaisia lakeja olisikin olemassa, pitää myös muun lainsäädännön ja rangaistusten olla linjassa. **Ilari Rantakari** otti esille myös virkamiesten liian pienet palkat, joilla ei tule toimeen. Tämäkin osaltaan houkuttelee pienipalkkaisia virkamiehiä korruption.

Usein ajattelemme korruptiosta puhuttaessa nimenomaan hallinnollista korruptiota, mutta Paula Konttinen nosti esille kysymyksen yksilön omasta roolista korruptiokulttuurin ylläpitämisessä. Esimerkkinä hän mainitsi vaikkapa henkilökortin hankkimisen, joka on Keniassa kansalaisoikeus.

Korruption kitkeminen voi olla vaikeaa myös Tansaniassa. Erään alueen maaherra oli todella hyvä ja vastusti korruptiota. Koko virkamiehistö oli kuitenkin häntä vastaan ja lähetti pääministerille valituksia hänestä, ja yritti saada hänet siirretyksi. Presidentin tuki piti hänet virassa, mutta tilanne jatkui vaikeana viiden vuoden ajan.

Lähtiessään hakemaan henkilökorttia moni kuitenkin ajattelee jo ennakkoon, kenet hän tuntee ja minkä verran ylimääräistä rahaa pitäisi ottaa mukaan. Samoin kannattaa pohtia, kuinka itse toimisi, jos auto pysäytettäisiin maantiellä ja liikennepoliisi vaatisi rahaa.

Paula Konttinen kertoi, että Keniassa on toteutettu konkreettisia hankkeita korruption kitkemiseksi ja niissä on korostettu yksilön omaa vastuuta toimia korruptiota havaitessaan. Korruption vastaisella virastolla on palvelu, jonne kansalaiset voivat lähettää tekstiviestillä tiedon esimerkiksi korruptoituneesta poliisista.

Kansainvälisiä sopimuksia

YK:n korruptionvastaisen julkilausuman on ratifioinut 170 maata. Afrikan maat usein ratifioivat kansainväliset sopimukset, mutta niillä ei välttämättä ole kapasiteettia panna toimeen sopimuksen sitoumuksia. Ilari Rantakari kertoi, että useimmissa maissa on kuitenkin tahoja, joihin voi vedota esimerkiksi hankkeiden korruptiotapauksissa. Näitä tahoja ovat muun muassa korruptionvastaisen julkilausuman toteutumista valvova kansallinen antikorruptioryhmä ja myös kansainvälisen Transparency International -järjestön paikallinen osasto.

Hankkeissa kannattaa hyödyntää järjestöjen, kuten Transparency Tanzanian palveluita ja koulutuksia. Hankkeiden toteutuksessa kannattaa käyttää apuna myös ulkoministeriön korruption vastaisen työn käsikirjaa, Rantakari suositteli. Siitä löytyy hyviä ohjeita myös siitä, kuinka puuttua asioihin korruptiota epäiltäessä. Paneelin muilta osanottajilta käsikirja sai myös kritiikkiä konkretian puutteesta.

Eri kulttuureissa lojaliteetti voi määrittyä hyvin eri tavoilla kuin meillä Suomessa. Monessa maassa hengissä säilyminen perustuu suvun ja perheen verkostoihin, Rantakari muistutti. Sukulaiset tuovat vaikeissa tilanteissa avun.

Korruption poistaminen vie aikaa ja yksi tärkeä edellytys on koulutus. Ihmisille pitää kertoa ja näyttää, että korruption kitkeminen on heidän oma etunsa. Kyse on läpinäkyvyydestä ja myös siitä, onko paikallisilla asukkailla pääsyä vaikkapa paikallishallinnon varojen käyttöä koskeviin tietoihin.

Ehkä olemme sokeita taustamme vuoksi

Sambiaa, Tansaniaa, Guineaa ja Sierra Leonea tunteva **Georg Pimenoff** painotti aluksi, että Afrikassa on monia kulttuureita ja alueet voivat olla hyvin erilaisia. Ei siis voida puhua Afrikan kulttuurista, joka olisi erityisen korruptoitunut. Pienen järjestön haasteet voivat kuitenkin olla samankaltaisia eri maissa ja ongelmat liittyvät usein byrokratiaan kuten lupien hakuun, leimojen saamiseen ja työlupiin. Tästä oli kokemusta myös **Matti Cantellilla**, joka törmäsi haastavaan tilanteeseen Morogorossa hoitaessaan Settlementtiliiton työleiriläisten viisumiasioita: Viisumeita oli yllättäen saatavilla kolmea eri tasoa, mutta kuittia ei niistä tahdottu saada pitkiensä neuvottelujen jälkeen. Lopulta ryhmälle kaivettiin viraston arkistojen kätkestä vierailijaviisumit (visitor pass), joiden piti tarjota työleiriläisille lupa maassaoloon ja vapaaehtoistyöhön. Kuiteista löytyneissä vierailijaviisumien ehdoissa vapaaehtoinenkin työ kuitenkin kiellettiin vankeusrangaistuksen uhalla.

Usein rahapyyntö voi olla niin hienostunut, että ulkopuolinen ei sitä edes huomaa. Pimenoffin mukaan Länsi-Afrikassa voi tulla hyvinkin suora-viivainen rahapyyntö, mutta Tansaniassa korruptio on usein niin sisäänrakennettua, että ratkaisevat sanat jätetään itse asiassa sanomatta.

Oma taustamme vaikuttaa siihen miten korruption ymmärrämme. Kansainväliset selvitykset ovat todenneet, että Suomessa on hyvin vähän korruptiota, mutta myös tietoisuus korruptiosta on erittäin alhaista.

Rantakarin ja Ulla-Maj Jernin tavoin myös Pimehoff painotti ihmisten välisten suhteiden ja verkostojen painoarvoa: monessa paikassa on klaanijärjestelmä, joka on samalla myös sosiaaliturva. Osallisuus kyseiseen verkostoon on todistettava aina ja aina uudestaan palvelusten avulla. Ulkopuolisen, vaikkapa hankevastaavan, on vaikea saada mitään muutosta aikaiseksi, jos paikallinen väestö ei ole kiinnostunut korruption lopettamisesta.

Miten voisimme vaikuttaa hyvään hallintoon?

Panelistit olivat varsin yksimielisiä siitä, että yhtenä keinona korruption kitkemiseen ja hyvän hallintotavan vahvistamiseen on tukea kansalaisyhteiskuntaa. Ihmisten tietoisuutta korruptiosta, ja myös heidän omasta roolistaan, pitää lisätä ruohonjuuritason tasolla. Kansalaisilla ja kansalaisyhteiskunnalla on eräänlainen vahtikoiran rooli.

Mutta onko vahtikoiran rooli vaarallinen korruptiotapausten ilmiantajalle? Tansaniassa Paula Konttisen mukaan korruption vahtikoiran roolista ei ole ainakaan toistaiseksi ole ollut ongelmia kansalaisjärjestöille. Tansaniassakin on olemassa laaja korruption vastainen rintama ja esimerkiksi Policy Forum tekee työtä ministeriön tasolla. Hallitus on myös hyväksynyt kansalaisyhteiskunnan roolin. Taustalla on myös paikallisten ihmisten tuki ja oikeus saada tietoa lainsäädännöstä lakeja myöten.

Toinen tärkeä seikka on korruption vastaisen toiminnan vahvistaminen, niin että se otetaan huomioon kaikilla tasoilla ja kaikenlaisissa hankkeissa. Lisäksi virkamiesten pitäisi saada työstään palkka, jolla voi elää. Palkka ei saisi olla niin pieni, että ainoa mahdollisuus tulla toimeen on korruptoitua tai hoitaa omia bisneksiä työajalla.

Tansaniassa verovaroja karttui huonosti, koska ongelmana oli se että verovirkailijat ottivat osan verotuloista omaksi korvaukseksi. Tästä seurasi Tansanian Revenue Authorityn perustaminen ja kaikkien sen työntekijöiden piti olla ehdottoman korruptoitumattomia. Toisaalta he saivat aikaisempaa parempaa palkkaa, joka riitti elämiseen. Näiden toimien seurauksena verovaroja alkoi karttua

Mikä on median rooli?

Mediaa kutsutaan neljänneksi valtiomahdiksi, mutta onko oikeastaan olemassa jo viideskin valtiomahti eli kännykät, netti ja sosiaalinen media? Sosiaalinen media tekee uudella tavalla mahdolliseksi kansalaisten osallistumisen ja tiedon leviämisen. Tätä keinoa monet käyttävät Keniassa ja Tansaniassakin. Paula Konttisen mukaan Keniassa media on aikaisempaa avoimempaa ja monet mediatalot tekevät tutkivaa journalismia. Tutkiva journalismi voisi olla entistä suuremmassa roolissa korruption vastaisessa toiminnassa, kunhan se ei tyydy pelkkään huhujen julkaisemiseen. Tutkivat journalistit ottavat myös henkilökohtaisen riskin, sillä esimerkiksi Tansaniassa murhattiin aivan vastikään kaksi journalistia.

Yhteenveto Uhusiano-seminaarin paneelikeskustelusta, toimittanut **Pia Mäkelä**

Seminaariyleisöä. Kuva Silja Niinikangas

Uhusianon hanke päättymässä

Uhusianon ja UNGO:n pitkäaikainen ja kolmi-vaiheinen yhteistyöhanke on päättymässä vuoden 2013 lopussa. Kolmen projektikokonai-suuden päätavoitteena on ollut Morogoron alueella toimivien kansalaisjärjestöjen kapasi-teetin vahvistaminen. Matkan varrella on ollut monenlaisia vaiheita, mutta päätavoite on pysynyt samana.

Yhteistyön aikana vastuuta niin käytännön työstä kuin suunnittelusta ja seurannastakin on siirtynyt vähitellen enemmän UNGO:lle. Hankkeessa on alusta alkaen tähdätty jatkuvuuden varmistamiseen myös UNGO:n kapasiteettia vahvistamalla, jotta hankkeen luovuttaminen UNGO:n hallintaan sujuisi mahdollisimman hyvin ja UNGO selviäisi lopulta omillaan.

UNGO perustettiin Uhusianon aikaisemman hankkeen aikana

UNGO eli Morogoron läänin kansalaisjärjestöjen kattojärjestö perustettiin vuonna 1998. Aluksi tähän yhteenliittymään kuului henkilöjäsenten lisäksi seitsemän jäsenjärjestöä. Nykyisin jäsenjärjestöjä on yli 200, mutta aktiivisia niistä on noin 50. Morogoron läänin alue on laaja ja monin paikoin vaikeakulkuinen ja järjestöjen toimintaedellytykset vaihtelevat paljon sen mukaan toimivatko ne kaupungissa vai maaseudulla.

UNGO toimi Uhusianon yhteistyöjärjestönä jo 'Koulutus ja arviointi' -hankkeen aikana, joka oli yhteinen hanke ennen resurssikeskuksen perus-tamista. UNGO:n ja Uhusianon yhteistyö vahvistettiin yhteistyösopimuksella vuonna 2000. Tämän jälkeen yhteistyösopimus on uusittu aina kolmen vuoden välein.

Kansalaisjärjestöjen resurssikeskus (IRC) Morogoroon

UNGO:n tekemän hanke-ehdotuksen pohjalta Uhusiano haki ja sai ulkoministeriöltä hanke-rahoitusta vuonna 2004 alkaneelle hankkeelle 'Morogoron alueella toimivien järjestöjen kapasiteetin vahvistaminen'. Hankkeen tavoitteena oli perustaa Morogoroon kansalaisjärjestöille tarkoitettu koulutus- ja

informaatiokeskus. UNGO ja resurssikeskus saivat tukea myös KepanTansanian maatoimistolta ja Resurssi- ja informaatiokeskus (IRC) alkoi toimintansa Kepan Tansanian toimiston naapurissa.

Vuosina 2004–2006 perustettiin resurssikeskus ja sinne palkattiin projektikoordinaattori, IT-asiantuntija ja toimistoapulainen. Resurssikeskuk-sessa tarjottiin IT-palveluita ja koulutusta ja siihen kuului myös kokoushalli sekä pieni kirjastohuone, jonne alettiin kerätä kirjallista aineistoa tansania-laisia järjestöjä koskettavista aiheista. Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa hankittiin myös tarvitta-vaa välineistöä, jota on myöhempien hankevaihei-den aikana täydennetty. Neuvottelut projektin edistymisestä sekä yhteinen suunnittelu UNGO:n kanssa olivat koko ajan esillä yhtenä tärkeimmistä asioista.

Vuodesta 2004 alkaen hankkeeseen on kuulunut myös tiettyjä toimintoja Suomessa. Uhusiano-tiedote on tarjonnut järjestöille kanavan tiedottaa omista hankkeistaan ja Uhusiano-seminaarissa järjestöjen edustajat niin Suomesta kuin Tansani-astakin ovat tavanneet kasvotusten ja jakaneet kokemuksia sekä oppineet toisiltaan.

Jatkuvuuden varmistamista ja tukea alueverkostoille

UNGO:n yhtenä haasteena on ollut se, miten se pystyy tavoittamaan kaikki jäsenjärjestönsä, joista osa sijaitsee kaukana Morogoron kaupungista. Maaseudun pienillä järjestöillä ei yleensä ole toimintaansa varten varoja, joiden turvin järjestön edustajat voisivat vierailla kaupungissa aina tietoa tai koulutusta tarvitessaan. Tämän ongelman selättämiseksi hankkeessa päädyttiin hankkimaan resurssikeskukselle auto sekä moottoripyörä. UNGO piti kuitenkin erittäin tärkeänä sitä, että myös kaupungin ulkopuolella olisi olemassa kansalaisyhteiskunnan verkostoja, jotka voisivat tarjota paikallista apua pienille järjestöille. UNGO:n alaisuuteen perustettiin alueverkostoja Ulangaan, Morogoron maalaiskuntaan sekä Kilosaan.

Uhusianon ja UNGO:n yhteisen hankkeen toinen vaihe pyrki myös vuosina 2007–2009 paitsi kehittä-mään varainhankintaa myös tukemaan alueverkos-toja. Niitä tuettiin toimistojen vuokratulujen maksuissa sekä toimistotarvikkeiden hankinnassa. Alueverkoston tarpeista riippuen niiden toimintaa turvaamaan hankittiin myös välineitä kuten polkupyörä, tietokone ja aurinkopaneeli.

Tämän hankevaiheen aikana painotettiin myös varainhankinnan kehittämistä. Varojen keruu oli ollut mukana jo ensimmäisen hankevaiheen suunnitelmissa, mutta nyt pyrittiin kehittämään uusia ja tehokkaampia varainkeruun tapoja. Niihin kuuluivat virvoitusjuomakioski, atk-kahvila sekä maksullisten atk-kurssien tarjoaminen ja kokoushallin ja auton vuokraaminen.

Resurssikeskus toimi vuokratuissa tiloissa, mitä UNGO piti tulevaisuutta ajatellen riskinä. Jatkuvuuden varmistamiseksi resurssikeskusta varten hankittiin rakennus tontteineen. Rakennus vaati remonttia, joka käynnistettiin, mutta valitettavasti sitä ei saatu valmiiksi vuoden 2009 loppuun mennessä.

Riippuvuus yhdestä rahoittajasta

Uhusiano haki ulkoministeriön rahoitusta yhden vuoden jatkohankkeelle, jonka aikana oli tarkoitus viimeistellä remontti sekä arvioida hankkeen tilannetta ja suunnitella jatkoa. Hanketukea ei kuitenkaan myönnetty, joten resurssikeskuksen rahoitus katkesi melko yllättäen ja toiminnot kuten remontti keskeytyivät. Tansanialaisia järjestöjä varoitellaan ja moititaankin usein siitä, että ne ovat riippuvaisia pohjoisen järjestöltä tulevasta rahoituksesta. Tämä kuitenkin koskee usein myös suomalaisia järjestöjä, joiden hankkeiden rahoitus tulee usein suurelta osin ulkoministeriön hankerahoituksesta. Uhusiano pystyi kyllä vuonna 2010 ylläpitämään omaa toimintaansa, mutta UNGO:n ja resurssikeskuksen tukemiseen oli käytössä todella vähän varoja.

Haastava tilanne oli toisaalta myös pohdinnan paikka. Hankerahoituksen puute kannusti myös Uhusianoa pohtimaan entistä voimakkaammin hankkeen hallittua loppuun viemistä ja sen luovuttamista UNGO:n haltuun. Onneksemme saimme mahdollisuuden toteuttaa hankkeen viimeistelyn ulkoministeriön tuella vuosina 2011–2013.

Omavaraisuuden ja verkostoitumisen tukeminen

Resurssikeskusta varten hankitun rakennuksen remontti vietiin loppuun vuonna 2011. Resurssikeskukselle on kehitetty varainhankinnan strategiaa ja sen tarjoamista palveluista tiedottamiseen sekä niiden markkinointiin on keskitytty. Remontin ja varsinkin uusiin tiloihin muuton aikana varainhankinta resurssikeskuksessa valitettavasti notkahti alaspäin. Siihen vaikutti myös yllättävät henkilöstönvaihdokset ja siihen liittynyt ajoittainen henkilöstövaje resurssikeskuksessa.

Vaikka viimeinen kolmivuotinen hankevaihe on ollut budjetiltaan selvästi aikaisempia pienempi, haluttiin myös sen aikana tukea UNGO:n ja sen jäsenjärjestöjen verkostoitumista mahdollisuuksien mukaan. Hankkeesta on tuettu alueverkostoissa järjestettyjä keskustelutilaisuuksia, ja Morogorossa on vuosittain pidetty järjestöjen seminaari NGO Forum

Tavoitteena hallittu luovuttaminen UNGO:lle

Hankkeen kolmen vuoden aikana rahallinen tuki UNGO:lle ja resurssikeskukselle on hiljalleen pienentynyt ja hankkeen päättymiseen liittyviä asioita on pidetty esillä keskusteluissa UNGO:n kanssa. Tavoitteena on ollut vetäytyä hankkeesta hallitusti niin että molemmat osapuolet tietävät, missä mennään ja UNGO on mahdollisimman hyvin voinut valmistautua jatkamaan resurssikeskuksen toimintaa itsenäisesti. Viimeisimpänä hanketoimintona on toteutettu koko yhdeksänvuotisen hankkeen evaluaatio, joka valmistui marraskuun lopussa. Evaluaatiosta tulee yhteenveto seuraavaan, vuoden 2014 ensimmäiseen Uhusiano-tiedotteeseen.

Projektivaiheet pähkinänkuoressa

- Vuodet 2004 - 2006 Morogoron alueella toimivien järjestöjen kapasiteetin vahvistaminen ja informaatio- ja resurssikeskuksen perustaminen ja varustaminen tarvittavalla välineistöllä. Resurssi- ja informaatiokeskus tiedotti, koulutti ja opasti ja opetti UNGO:n jäsenjärjestöjä jakamalla tietoa ja tukea.
- Vuodet 2007–2009. Seuraavassa vaiheessa pyrittiin varmistamaan jatkuvuus varainhankintaa kehittämällä ja alueverkostoja tukemalla. Oman tontin ja talon hankinta Morogorossa Resurssi- ja informaatiokeskukselle nousi vahvasti esiin. Se toteutui vuonna 2007.
- Vuosi 2010. Uhusiano ei saanut projektirahoitusta.
- Vuodet 2011–2013. Omavaraisuuden ja verkostoitumisen tukeminen. Remontin loppuvienti ja resurssikeskuksen muutto uusiin tiloihin. NGO Forum ja keskustelutilaisuuksia alueverkostoissa.
- Evaluaatio koko projektin monien vaiheiden osalta on valmistunut loppuvuodesta 2013.

Pia Mäkelä, Uhusianon puheenjohtaja

Nuttujuttu

Morogoron lääninsairaalaan on matkannut Suomesta vapaaehtoisten tekemiä nuttuvia vastasyntyneiden lastenosastolle, niin matkalaisten mukana kuin menneenä kesänä vähän isommasakin laukussa eli merikontissa.

Ajatus nuttujen tekemisestä syntyi pari vuotta sitten mennessäni eräänä sunnuntaina kotikirkkoon. Olin juuri edellisellä viikolla palannut Afrikasta, Morogorosta, jossa olin kuulunut aina osaan jotakin suurempaa projektia.

Huomasin siinä kirkon aulassa lähetyspiirin naisten tekemiä käsitoita, pienen helppotekoisen vauvnutun ja malliohjeen. Minussa heräsi ajatus, että voisinko olla tekemässä jotain, joka voisi olla henkilökohtaista avustamista, pientä ja konkreettista. Afrikassa ollessani minua on puhutellut Maija Paavilaisen runo, jonka ydin on tällainen: 'Käsillä voi muuttaa ajatukset näkyväksi. Käsillä voi kertoa ja koskettaa, toivoa ja toivottaa. Kädet ovat silta toisen ihmisen luo'.

Sana kiiri ihmeen nopeasti

Alussa tein nuttuvia vain itse, ja aina kun olin saanut nutun valmiiksi, alkoi uuden nutun kutominen. Huomasin kuitenkin melko pian, etten kykene yksin tästä urakasta selviytymään, joten kerroin nuttujen kutomisesta ystäväilleni. Osa kiinnostui ja sana kiiri ihmeellisen nopeasti.

Tällä hetkellä vanhin nuttujen tekijä on 94-vuotias mummu, joka oli todennut, että vieläkö hänen kättensä töille on tarvetta. Kyllähän niille oli. Nuttuvia on tullut ympäri Suomea, suurin lähetys eräältä kerholta Etelä-Suomesta on käsittänyt toista sataa nuttua kerralla. Täytyy sanoa, että Vaasan postitoimiston virkailija jo tuntee minut. Olen iloisesti yllätynyt nuttujen suosiesta. Nuttujuttu on poikunut lukuisia yhteydenottoja innokkailta kutojilta ympäri Suomea. Monelle käsillä tekeminen on ollut konkreettinen tapa auttaa ihmisiä kaukana Afrikassa, äitejä ja vastasyntyneitä. Huolimatta tropiikin ilmastosta vastasyntyneen ruumiinlämmön säätely ei ole kehittynyt. Siinä on villa- tai puuvillanuttu tarpeen.

Kimmoke sairaalassa synnyttämiseen

Viime tammikuussa sain tilaisuuden kuvata näitä pieniä vastasyntyneitä, värikäs nuttu lämmittämässä vastasyntyneen ihoa. Tämä hetki oli liikuttava, kyneleet valuivat silmistäni. Osastolla äidit ihmetelivät, miksi tuo nainen kynelee. Olihan se heidän elämänsä onnen hetki, pieni vastasyntynyt lapsi sylissä. Kerroin, että oli niin merkittävää

Vauvoja nutuissaan. Kuva Heli Pimenoff.

nutut olivat saaneet omistajan. Nuttu voi lämmittää pienen lapsen ihoa vielä parivuotiaankin. Sain nähdä sen Morogoron kujilla, kun pieni tytöntyllerö tepasteli äitinsä kanssa nuttu yllään. Nuttu toimi liivinä.

Parhaimmillaan sairaalasta saatava nuttu voi olla kimmoke saada äiti synnyttämään sairaalaan. Hoitohenkilökunta haluaa välittää äitien kiitokset pienestä äitiyspakkauksesta, jossa on nutun lisäksi myssyjä, töppösiä ja joissakin tapauksissa nutun sisällä on aluskerrastokin.

Tähän mennessä on Morogoroon matkannut toistatuhatta nuttua. Haluan kiittää jokaista nuttujen tekijää ja viejää. Mikäli postipaketissa on osoite, lähettäjälle menee kiitoskortti. Se on vähintään, mitä voi tehdä. Nuttujen ohje on löydettävissä Taito.fi -lehden numerosta 1/13.

Nutunkutojen tervehdyksiä

Tervehdykset osoittavat idean levinneisyyttä:

”Tervehdys! Tässäpä meidän neulomat vauvojen nutut 6 kappaletta. Olipa näitä nopsa ja mukava neuloa. Teimme nämä lankakerien loppuista ja värikkäitä tuli. Ihanaa ajatella, että pian nämä ovat siellä kaukana vauvojen päällä. terveisin Rovaniemeltä.”

”Hei. Olen värkännyt näitä talven aikana. Toivottavasti jokin lähetys on edelleen menossa kohteisiin.” Rouva Pohjanmaalta

”Olen jäänyt selkäni takia juuri eläkkeelle ja kipujeni takia en saa öisinkään juuri nukuttua, joten kudon ja ratkon sudokuja. Täytin juuri 50 vuotta ja sain ystäviltä lahjaksi lankoja, joten päätin jakaa ne hyvän asian puolesta. Toivottavasti ovat käypäisiä.” Kutoja Itä-Suomesta

Tansaniassa Morogoron kaupunki on Vaasan ystävyyskaupunki. Suurissa sfäreissä yhteistyötä näiden kaupunkien välillä on tehty eri projektien voimin yli 20 vuotta. Tässä on yksi esimerkki siitä mitä yksityisen ihmisen käytännöllinen projekti saa aikaan. Ei ole tässä maailmassa viehättävämpää kuin alle 60-senttisen uuden ihmisen ensimmäinen vaate.

Sinikka Sepänmaa
Vaasan kehityksmaaseura

Kangatekstien moni-ilmeisyys

Georg Pimenoff on tutkinut itäafrikkalaisten naisten käyttämien kangojen, monikäyttöisten kankaitten historiaa. Hän esitteli sitä seminaarissa.

Kangalla on noin 150-vuotinen kehityshistoria. Vuosien 1860–1870 tienoilla Sansibarin ja Mom-basan alueella hienostopiireissä kehittyi ajatus ommella silloisten portugalilaisten kauppiaiden myymiä pienehköjä kankaankappaleita yhteen. Sitten nelikulmaisista leso-kankaanpaloista kehittyi se, jonka nykyisin tunnemme kangana. Kanga on levinnyt Intian valtameren kauppa-alueelle, nykyisin keskuksia ovat Kenia ja Tansania, myös Intiassa ja Kiinassa tuotetaan näitä kankaita. Kenian suahilissa kangan vastineena on edelleen leso. Se on mainittu toisena merkityksenä myös swahili-suomi-swahili-sanakirjassa.

Elämän koko kirjo

Kangaan kuuluu keskuskuvio ja boordi, joka ympäröi keskuskuviota. Keskusmotiivi voi olla kasvi- tai eläinkuntaan kuuluva aihe, mutta yhtä hyvin käyttöesine, vaateparsa, taloustavara, rakennus tai abstrakti kuvio tai esimerkiksi kasvusteemaan liittyvä aihe. Aika moni meistä tuntee kirjasen '101 tapaa käyttää kangaa', mutta kangalla on tärkeämpikin merkitys kuin vain 101 tapaa kietoa se ympärilleen. Siihen kiedotaan vastasyntynyt, sitä käyttää aikuinen nainen ja siihen kiedotaan vainaja.

Kietaistaessa kanga mekoksi alas kuuluu pitkä sivu, jossa on teksti. Sen aihepiirinä voi olla perhe, rakkaus, jumalasuhte, poliittiset aiheet, juhlat, terveysvalistus, eli lähes mitä tahansa, mikä kuuluu tarpeelliseen tiedonvälitykseen. Tiedon ja asenteiden välitys taitaa olla kangatekstien yty.

Georg Pimenoff kertoi esityksessään, että aluksi hän keskittyi kangojen estetiikkaan, keskuskuvion, värien ja boordin harmoniaan eikä paljon välittänyt teksteistä. Vähitellen kävi ilmi, että kiinnostavin osa on kangojen teksti, joka kertoo monenlaisia asioita, ironisia, kiitollisuutta ilmaisevia, ilkeitäkin.

Tekstien kääntämisestä

Tekstien kääntäminen ei käy alkeellisella swahilintaidolla, siihen tarvitaan äidinkielenään swahilia puhuva ihminen. Georg Pimenoff on tehnyt

Georg Pimenoff šamaaniviiatissa. Viitta on Pohjois-Ghanasta oleva indigovärjätty puuvillapaita, joihin on kiinnitetty helmi-kalebassikoristeita sekä talismanejia, joiden sisällä on Koraaanin lauseita. Näiden tehtävä oli suojella asun kantajaa, jotka olivat tai ovat metsästäjiä tai sotilaita. Surullisen kuuluisat ovat yhteydet esimerkiksi Sierra Leonen sisällissodan lapsisotilaiden vaateparsiin. Ne eivät ammuksia pysäyttäneet.

Yksi käännösehdotus voisi olla 'Ei pidä jättää kesken', joka on optimistinen ja kannustava käännös. Toinen voisi olla suomalaisen sananlaskun vähän pessimistisempi tulkinta 'Parempi pyy pivossa kuin kymmenen oksalla'.

Se, miten boordin teksti osuu aihepiiriltään keskuskuvion sanomaan, on usein sattumanvaraista. Georg Pimenoffilla oli muutamia esimerkkejä, jotka tuntuivat aika rajuilta: kangassa, jonka tekstinä on 'Vanhemmat vaistoavat lapsen tuskan', keskuskuvion kuvituksena oli kirves.

Georg Pimenoffin toinen esimerkki on hänen vaimonsa lempikangasta, jonka keskuskuviossa on tyyliteltyjä tammenterhoja. Kuvio on hyvin tasapainoinen. Suomenmoksen mukaan teksti on 'Sinulla ei ole mitään tekemistä kanssani. Mene pois'.

Viestintää alhaalta ylöspäin

Kangojen tekstit myös puhuvat keskenään. Sanoma kulkee alhaalta ylöspäin, sosiaalisesti alempiarvoisen huomautus tai kannanotto ylempiarvoiselle. Esimerkkinä tästä on kangateksti 'Ken haluaa kaiken, menettää kaiken', se on rouva Jasminen kangaviesti rouva Hassalle. Rouva Hassa on rikas ja eroamassa miehestään ja rouva Jasmine köyhä ja lukutaidoton.

Kangojen tekstiosuudet toimivat etenkin naisten välisessä kommunikaatiossa tilanteissa, joista ei pidä tai ei voida puhua suoraan. Esimerkiksi nainen A flirttaili naisen B miehen kanssa. A paheksui tätä ja kietaisi ympärilleen kangan, jossa oli teksti 'Mehiläinen vartioi raivoisasti hunajaansa'. Rouva B:n vastaveto oli kangateksti 'Nautitaan hunajasta ja jätetään mehiläiselle piikkinsä'. Tämä tuntuu kyllä aika ajantasaiselta mielipiteidenvaihdolta.

Esimerkkejä kangateksteistä

'Äidin rakkaus ei katoa eikä vähene'
'Äiti, kuinka osaisin arvostaa sinua enemmän'
'Vaimo on hedelmä, siis sinun vastuullasi'
'Rauhoitu, olen sinun'
'Mangopuun hedelmä on valmis' (nainen = mango, slangia)
'Rakasta niitä, joilla on valtaa ja tue niitä, jotka ovat köyhiä'
'Elämä on ilo'
'Mustasukkaisuus on jotakin pahaa, se laihduttaa'
'Pelaa avoimesti'
'Huulesi värjäyvät juorujen toivossa'
'Jos salaliittolaiset olisivat pääomaa, monet olisivat rikkaita'
'Voit vihata minua, mutta jätä sieluni rauhaan'
'Jos siimassa ei ole koukkua, on vaikea kalastaa'
'Pidän vain silmällä'
'Olen kokenut sorsa ja pärjään missä vain'
'Pärjään oikein hyvin eikä kukaan naapurissakaan päihitä minua'

Seremoniakangat ja poliittiset kangat

Alkuperäinen hääkangan kuvio eroaa muista kangoista siinä, että siinä ei yleensä ole sananpartta ja reunukset ovat leveät. Morsian ja morsiamen äiti puettiin samanlaiseen kangaan ja usein kanga hajustettiin hyväntuoksuisilla uutteilla. Hääkangaa sanotaan myös kisutuksi. Nimityksen takana on hurja tarina vaimosta, jolle mies ei lahjoittanut hääkangaa. Kiukuissaan tuore vaimo tappoi miehensä. Kun kysyttiin, miten surmatyö oli tapahtunut, vaimo vastasi 'Kisu tu' eli veitselläpä vain.

Kangojen värit vaihtelevat esiintymisalueiden mukaan, samoin aihepiirit voivat olla variaatioita yksinkertaisemmasta muodosta. Madagaskarilla myös miehet käyttävät kangaa, kuvioina muun muassa oluttölkkejä.

Poliittiset kangat ilmestyivät noin 1930-luvulla. Ne ovat tavallaan mainoksia ja osa vaalityötä. Niitä jaetaan ilmaiseksi, esimerkiksi Nyereren kuvalla varustettu keskuskuvio ja yksinkertainen teksti 'Minut hyväksytään politiikkani johdosta' tai 'Uutta henkeä, uutta voimaa, uutta nopeutta' ja

'Kikwete, kansan valinta'. Kikwete oli kangan painamisen aikaan parlamentin jäsen, nykyisin hän on Tansanian presidentti.

Georg Pimenoff

Äetsän kehityskaaseura ja Uhusiano

Mazimbu kyrka

Gränslös vänskap - Vasa svenska församling i biståndsarbete

Gränslös vänskap sträcker sig över landsgränser. Det är en gränslös vänskap som sträcker sig från Vasa svenska församling ända till Mazimbu vänförsamling i Morogoro i Tanzania. Det är en vänskap som förmedlar stöd och hjälp och knyter människor närmare varandra. Det är en vänskap som delar samma tro på Jesus Kristus.

Verksamhet i Tanzania

År 1990 samlades 11 medlemmar i en ring under ett träd i Mazimbu. Två år senare byggdes ett litet hus där församlingen började samlas. År 2004 började samarbetet med Vasa svenska församling få fotfäste. 2008 stod församlingshemmet klart för invigning. År 2010 lade biskop Jacob Mameo ole Paulo grundstenen för Mazimbus blivande kyrka. För några veckor sedan lades takplåten på plats.

Verksamhet i Finland

I dagsläget har församlingen ca 450 vuxna medlemmar. Inklusive barn och unga kan man räkna med dryga 600 medlemmar. Församlingen har bland annat flera körer, kvinnogrupp, söndagsskola, barnträdgård, hemgrupper och diakoniarbete. Det är fint att se hur en församling som lever under svåra förhållanden också tar sig an fattiga och sjuka i närområdet. Församlingen leds av kyrkoherden och ett råd av 35 kyrkoäldste.

I Finland leds samarbetet av Mazimbu-gruppen som är underställd församlingsrådet. Inkommande år vill vänförsamlingsarbetet satsa på kontakterna mellan olika grupper i Vasa och grupper i Mazimbu.

Vänförsamlingsarbetet lyfts speciellt fram i samband med Mazimbu-söndagen 2.3.2014 och vid Möjligheternas torg och Världens dag i Vasa. Understödsarbetet med Mazimbu då det gäller kyrkbygget, stipendiater och diakoni fortgår. Informationsbladet Mazimbu-nytt kommer ut med ca fyra nummer per år.

Vänförsamlingsarbetet har också en allmän broschyr samt ett info- och inbetalningskort för den som vill stöda kyrkbygget, stipendiaterna eller diakonin i Mazimbu.

Samarbetet bygger på orden i Franciskus bön: "Det är genom att ge, som man får..."

Inkommande sommar besöker Morogoro stifts biskop Jacob Mameo ole Paulo, med sin fru Rose, Finska missionssällskapets tvåspråkiga missionsfest i Vasa 6-8.6.2014.

Det är gränslös vänskap.

Martin Sandberg

missionssekreterare i Vasa svenska församling
styrelsemedlem i Vasa u-landsförening

Rajatonta ystävyttä - Vaasan ruotsinkielinen seurakunta kehitysyhteistyössä

Rajaton ystävyys ulottuu maiden rajojen ylitse. Tällainen rajaton ystävyys ylittää Vaasan ruotsinkielisestä seurakunnasta aina Mazimbun ystäväseurakuntaan Morogorossa Tansaniassa. Se on ystävyttä, joka välittää tukea ja apua ja sitoo ihmisiä lähemmäksi toisiaan. Se on ystävyttä, jossa jaetaan sama usko Jeesukseen Kristukseen.

Työ Tansaniassa

Vuonna 1990 kokoontui yksitoista jäsentä piiriksi puun alle Mazimbussa. Kaksi vuotta myöhemmin rakennettiin pieni talo, jossa seurakunta alkoi kokoontua. Vuonna 2004 yhteistyö Vaasan ruotsalaisen seurakunnan kanssa alkoi saada jalansijaa ja vuonna 2008 seurakuntakoti oli valmis vihkimistä varten. Vuonna 2010 piispa Jacob Mameo ole Paulo muurasi Mazimbun tulevan kirkon peruskiven. Muutama viikko sitten asetettiin kattopellit paikoilleen.

Näinä päivinä Mazimbun seurakunnalla on noin 450 jäsentä, lapset ja nuoret mukaan lukien jäsenmäärän lasketaan käsittävän runsaat 600 jäsentä. Sillä on muun muassa useita kuoroja, naisryhmä, pyhäkoulu, lastentarha, kotiryhmiä ja diakoniatyötä. On hieno nähdä, että vaikeissa olosuhteissa elävä seurakunta huolehtii myös lähiseudun köyhistä ja sairaista. Seurakuntaa johtaa kirkkoherra ja 35 kirkkovanhimman muodostama neuvosto.

Mazimbun lastentarha

Työ Suomessa

Suomessa yhteistyötä johtaa Mazimbu-ryhmä, joka toimii seurakuntaneuvoston alaisuudessa. Tulevana vuonna ystäväseurakuntatyössä keskitytään eri vaasalaisryhmien ja Mazimbun ryhmien välisiin yhteyksiin. Ystäväseurakuntatyö nostetaan erityisesti esille maaliskuussa vuonna 2014 vietettävän Mazimbu-sunnuntain yhteydessä sekä Mahdollisuuksien torilla tänä keväänä ja Maailman päivänä Vaasassa. Mazimbu-yhteistyö kirkon rakentamisessa, stipendiaattien tukemisessa ja diakoniassa jatkuu. Tiedotuslehtinen Mazimbu-uutiset ilmestyy noin neljänä numerona vuodessa.

Ystävyysseurakuntatyöllä on myös yleinen esite sekä tiedotus- ja maksukortti niille, jotka haluavat tukea Mazimbun kirkon rakentamista, stipendiaatteja ja diakoniaa.

Tuemme Mazimbun seurakuntaa esirukouksin ja taloudellisesti ja mazimbulaiset puolestaan tukevat meitä esirukouksin ja todistamalla vahvaa uskoa siihen, että Jumala huolehtii kansastaan. Yhteistyö perustuu Franciscuksen rukouksen sanoihin "Antamalla saa..."

Tulevana kesänä Morogoron hiippakunnan piispa Jacob Mameo ole Paulo ja hänen vaimonsa Rose vierailevat Suomen lähetysseuran kaksikielisessä lähetysjuhlassa Vaasassa 6.–8.6.2014.

Tämä on rajatonta ystävyttä!

Martin Sandberg

Vaasan ruotsinkielisen seurakunnan lähetys sihteeri
Vaasan kehityskaaseuran hallituksen jäsen

Ystävyyttä symboloiva lahja Mazimbulle

Länkar / Linkkejä

Vaasan ruotsinkielisen seurakunnan lähetys- ja ystäväseurakuntatyö:

<http://www.vasasvenskaforsamling.fi/kom-med/mission/>

Tansanian evankelis-luterilainen kirkko:

<http://www.elct.org/>

Morogoron hiippakunta: <http://elctmgd.org/>

Morogoron hiippakunnan naisten suojakoti: <http://www.kimbilio.fi/>

Korruptiosta yleensä

ja kansalaisjärjestöjen mahdollisuuksista korruptiota vastaan Tansaniassa

Yksi Uhusiano-seminaarin teemoista oli korruptio. Aiheesta pitivät alustukset **Tor-Erik Store** ja **Venance Mlally**. Store on pitkän uran tehnyt lähetystyöntekijä ja Mlally on toiminut monissa kansalaisjärjestöissä Morogorossa. Alustajilla oli korruption erilaiset näkökulmat, jotka täydensivät toisiaan. Korruption yleiset tuntomerkit ja tilanteet, joissa sitä esiintyy, olivat Storen teemana. Mlally puolestaan esitti ja eritteli kansalaisjärjestöjen mahdollisuuksia havaita korruptiota ja tapoja, jolla julkisten varojen käyttöä voi seurata. Tämä on yhteen-veto Venance Mlallyn ja Tor-Erik Storen esityksistä.

Korruption määrittely ja sen seurausten kuvaus ovat yhdistelmä molempien esityksistä ja korruption vastaisten välineitä käsittelevä osuus on Venance Mlallyn esityksestä.

Korruption määrittely

Paikallistasolla se merkitsee sitä, että paikallis-hallinnon edustajien vastuulle on annettu henkilö- ja talousresursseja, joilla heidän pitäisi tarjota kansalaisille laadullisia ja määrällisiä palveluja, mutta kaikkia resursseja ei käytetä näihin tarkoituksiin, eikä toiminta ole läpinäkyvää, lainmukaista, osallistavaa eikä tasa-arvoista.

Korruption seurauksia

Korruption seurauksena ovat huonot sosiaaliset palvelut, henkilö- ja talousresurssien väärinkäyttö, henkilökohtaiset edut yhteisten oikeuksien kustannuksella sekä vähäinen sitoutuminen ja motivaatio toimintaan. Tämä näkyy esimerkiksi huonona liikenteen ja vesihuollon infrastruktuurina.

Hankkeiden näkökulmasta korruption paljastaminen voi viivästyttää hankkeen toteutusta tai peruuttaa rahoituksen kokonaan. Se aiheuttaa pitkäaikaisen vaurion organisaatiolle, kaikille työntekijöille ja koko ympäröivälle yhteisölle. Vaikutus ulottuu myös yhteistyökumppaneihin ja sidosryhmiin ja sillä on myös lakisääteisiä seuraamuksia.

Korruption riskin tunnistaminen

Ulkoisia riskejä korruptiolle ovat köyhä valtio ja suuret taloudelliset erot eri ryhmien välillä, hauras demokraattinen perinne ja valtioiden ja kirkkojen oma byrokratia, suuret kulttuurierot ja siihen liittyen epäselvyys siitä, mikä on yleisesti hyväksytty käytäntö ja oikeudenmukaista toimintaa sekä erilainen käsitys hyvästä johtajuudesta. Lisäksi korruption riskiä kasvattavat poikkeustilanteet kuten konfliktit ja luonnonkatastrofit

Sisäisiä riskejä korruptiolle luovat keskitetty valta sekä karismaattinen ja dominoiva johtaja, läpinäkyvyyden puute, huono tiedonkulku ja

avoimen keskustelun puute, sopimusosapuolten läheiset suhteet kuten ystävyys- ja sukulaisuussuhteet, häilyvät käytännöt ja puutteelliset ohjeet. Sisäistä riskiä luo myös suuri käteiskassa.

Korruptioepäilyjä vahvistavia asioita

Korruption käyttöä kannattaa epäillä, jos budjetti on epäselvä eikä sillä ole yhteyttä suunniteltuihin aktiviteetteihin, kirjanpito ja tositteet ovat epäselviä, kirjanpito ja raportointi ovat jatkuvasti myöhässä, varat (rahat, autot, henkilöiden työaika) käytetään muuhun kuin on suunniteltu tai toisarvoisiin asioihin, henkilöstö ja erityisesti taloushenkilöstö on epäpätevää, kulut kasvavat nopeasti tai ovat yli yleisen keskiarvon, toiminnan laatu on heikkoa ja tehdään virheellisiä hankintoja, kysymyksiin saadaan myöhässä vältteleviä vastauksia. Epäilyjä vahvistaa myös äkilliset ja kiireelliset rahapyynnöt.

Petoksen ja korruption vastaiset toimintatavat ja periaatteet, esimerkkinä Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lähetystyö

Asioita joilla korruptiota hankkeissa voidaan vähentää ovat:

- Kaikki osapuolet tietävät korruptioon liittyvät toimintaperiaatteet, toimintatavat ja seuraukset
- Tiukka hankehallinto ja siihen liittyvä perehdytyskoulutus
- Lisätään läpinäkyvyyttä eli tunnustetaan ja tunnustetaan ongelmat ja niistä keskustellaan avoimesti. - Usein epäilyjä ei sanota ääneen, ettei tulkitaisi huonoksi hankehallinnoksi, toisaalta epäilyjä on usein vaikea todistaa ja konkretisoida
- Korruption monitorointi on luonteva osa hankkeen monitorointia ja sitä tekevät koordinaattori ja talouskoordinaattori yhdessä
- Tulossa tarkistuslista korruption kitkemiseksi
- Aluesuunnitelmaan tulee kumppanikohtainen selkeä ja konkreettinen suunnitelma miten korruptio-tilanteissa toimitaan; nimetyt vastuuhenkilöt, seuraamukset, milloin vastuut siirtyvät Helsinkiin, jne.
- Maakartointi jossa on analysoitu riskejä ja käytäntöjä
- Tietopankki

- Keskustelufoorumi joka voi olla esim. säännöllinen osa tiimipalaveria, johon epäilyjä voi tuoda
 - Vallan väärinkäyttöä on vaikea yksin määritellä ja tunnistaa
 - Saa vertaistukea
 - Esimerkit konkretisoivat korruptiota

Korruption vastaiset kansalaisjärjestöaloitteet

Tansaniassa kansalaisjärjestöillä on käytössä joitakin työkaluja, joiden avulla voi valvoa julkisen sektorin vastuullisuutta (taistelu korruptiota vastaan).

- *Paikallisen hallinnon barometri* (Local Governance Barometer, LGB) eli, jossa käytetään määriteltyjä indikaattoreita mittaamaan hallinnon eri osa-alueita:
 - Vaikuttavuus ja tehokkuus, joka mittaa miten hyvin julkisesti suunnitellut toimet ovat toteutuneet ja odotetut tulokset on saavutettu tehokkaalla tavalla.
 - Lainmukaisuus eli vakuudet siitä että lakia on kunnioitettu ja kaikilla on ollut mahdollisuus saada oikeutta.
- Työkalut
 - *Läpinäkyvyys ja vastuullisuus* eli viranomaisen kyky ja halu toimia läpinäkyvästi ja raportoida siinä laajuudessa, että sen toimet, toimintaperiaate, päätökset ja niiden vaikutukset tulevat esille.
 - *Osallistuminen* eli tapa, jolla kansalaiset ovat osallisina kehittämistoimissa.
 - *Tasa-arvoisuus* eli sen varmistaminen, että kaikilla ihmisillä on samat oikeudet ja niitä oikeuksia kunnioitetaan.

Paikallishallinnon barometrin avulla tunnustetaan vahvuudet ja heikkoudet. Lisäksi sen avulla voidaan tehdä toimintasuunnitelma, tarkkailla ja arvioida hallinnon hankkeiden vaikuttavuutta sekä viestiä ja edistää positiivista muutosta.

- Sosiaalisen vastuullisuuden tarkkailu (Social Accountability Monitoring, SAM) on vaihe vaiheelta etenevä prosessi, jonka avulla määritellään laajuus, jolla julkinen sektori on vastuussa sille annetuista resursseista. SAM tutkii tarkasti muun muassa seuraavia seikkoja:

- *Suunnittelua ja resurssien jakamisen hallintaa*
- *Kulujen hallintaa*
- *Suorituksen hallintaa*
- *Riippumattomuutta*
- *Yleiskuvaa*
- *Julkisen rahankäytön seuraamisjärjestelmä* (Public Expenditure Tracking Systems/Surveys, PETS) Järjestelmä keskittyy rahan seuraamiseen keskuks- hallinnosta paikallishallinnon kautta aina sinne asti, missä raha käytetään (kouluille, sairaaloille, terveysasemille jne.)
- Keskeinen kysymys on, saavuttivatko myönnetty resurssit tarkoitetun kohde- ryhmän (laatu ja määrä).
- Syynä PETS:ien tekemiseen on paikallis- hallinnon uudistusohjelmat, joissa pyrki- myksenä on keskushallinnon roolin pienen- täminen hajauttamalla valtaa paikallis- tasolle. Siihen kuuluu kansalaisten osallistuminen kehityssuunnitelmien tekoon ja toimeenpanoon, eli kuten kansallinen kasvun ja köyhyiden vähentämisen strategiaan (National Strategy for Growth and Poverty Reduction eli NSGPR) ja
- Suuria tuloksia nyt (BRN Big Results Now) keskittyy hyvään hallintoon ja päätöksentekovallan lisäämiseen paikallishallinnossa.

Mitä PETS:it ovat

PETS:it voivat olla tutkimuksia tai järjestelmiä. Tutkimuksena se sisältää selvityksiä, joiden tarkoituksena on seurata rahamäärää, joka on annettu keskushallinnosta (valtiovarain- ministeriöstä), kuinka sitä on käytetty ja mitkä olivat tulokset (laatu ja määrä). Tutkimuksessa vertaillaan hyväksyttyä budjettia, todellisuudessa saatua rahaa ja sen käyttöä hallinnon elimissä (ministeriö, paikallishallinto, piiri, kylä, ja niin edelleen)

Järjestelmänä PETS tarkoittaa jatkuvan vuoropuhelun organisointia eri tasoilla. Tämä vahvistaa taloudenpidon läpinäkyvyyttä ja vastuullisuutta.

PETS:ien merkitys

PETS:eissä on helppo havaita sekä priorisointi että suunnitelmat ja kehittää niitä. Ne lisäävät kansa- laisten ja viranomaisen vastuullisuutta. PETS:it mahdollistavat toimeenpanon arvioinnin suhteessa suunniteltuihin päämääriin eli miten saadaan rahalle vastinetta (laatu ja määrä).

- Parannetaan julkisen hallinnon virkamiesten ja kansalaisten vastuullisuutta.
- Arvioidaan toteutusta asetteluihin päämääriin
- Se on työkalu, jonka avulla arvioidaan toiminnan toteutumista ja rahavarojen päätymistä tarkoitukseen, johon ne ovat aiottu.

PET:sin toteuttamisvaiheet

- Oleellisten dokumenttien analysointi (toimintaperiaatteet, raportit, budjetin suuntaviivat, budjettikirjat jne.).
- Sen toimintasektorin tai -alueen identifiointi, jonka rahan käyttöä halutaan seurata.
- Tavoitteiden tai motiivin määrittely PETS:iä varten (tiedonkeruu, toiminta- periaatteiden suunnittelu, toteutumisen mittaaminen jne.).
- Tunnistetaan avaintekijät, jotka ovat osallisena prosessissa (keitä tutkittavat ovat, esimerkiksi kylän edustajat.)
- Tehdään toimintasuunnitelma.
- Määritellään kriteerit, joilla tunnistetaan osatekijät (tietojen kerääminen toden- näköisyyksien perusteella, satunais- otannalla, kerrostamalla, systemaattisesti, alueellisesti.)
- Tiedonkeruu eri metodeja käyttäen (FGD:t, haastattelut ja niin edelleen).
- Tiedon analysointi ja raportin kirjoitta- minen.
- PETS:ien raportin jakaminen keskeisille sidosryhmille (kokoukset, julkiset keskustelut jne.).

Korruption tiedostaminen ja johtopäätökset

Korruption salaaminen on organisaatiolle tuhoisaa ja koko henkilökunnalle paljon vahingollisempaa kuin korruption paljastaminen ja seurausten kanta- minen. Siksi kannattaa muistaa tärkeät toimet korruption ehkäisemiseksi:

- Pitää toimia sen puolesta ettei hallitus ole hiljaa
- Kansalaisjärjestöjen tulee toimia vallan vahtikoirina
- Tukea kumppanijärjestöiltä
- Oikeuksien tiedostaminen yhteisöissä.

Tor-Erik Storen ja Venance Mlallyn Uhusiano- seminaarissa esittämien power point -kuvien avulla koonnut **Vilppu Palmberg**

Lapsesta tulee sellainen, jollaiseksi hänet kasvatetaan – myös Tansaniassa

”Mtoto umleyavyo ndivyo akuavyo”, lukee tansanialaisen naisen kietaisuhameen helmassa. Teksti on swahilinkielinen sananlasku ja tarkoittaa, että lapsesta tulee sellainen, jollaiseksi hänet kasvatetaan. Kuten meillä Suomessa niin myös Tansaniassa keskustellaan siitä, missä suhteessa kasvatusvastuu jakautuu kodin ja koulun välillä. Liikunnan kehitysyhteistyö LiiKe ry osallistuu tähän keskusteluun Tansaniassa, sillä vanhempien ja opettajien on tärkeää ymmärtää, että koululiikunnalla on paljon muitakin vaikutuksia kuin urheilutaitojen kehittyminen.

LiiKe tukee koulutusta Tansaniassa

Suomalainen kehitysyhteistyöjärjestö LiiKe on kehittänyt liikunnan ja terveystiedon opetusta Tansaniassa jo vuodesta 2001 alkaen. Toiminnan lähtökohta on yksinkertainen: liikunta motivoi lapsia käymään koulua. Esimerkiksi Tansanian eteläisessä Mtwaran läänissä kouluosallistuminen on kasvanut merkittävästi, kun sadat ala- ja yläkoulut ovat saaneet paremmat puitteet ja välineet koululiikunnan järjestämiseksi. Lisäksi LiiKe ja sen paikallinen kumppanijärjestö Sports Development Aid Tanzania (SDA) ovat

osallistuneet liikunnan ja terveystiedon opettajakoulutuksen kehittämiseen kansallisella tasolla.

Moni lapsi jää yhä pois koulusta

Vaikka kouluosallistuminen on parantunut koko Saharan eteläpuolisessa Afrikassa, niin yhä 29 miljoonaa lasta tällä alueella ei pääse peruskouluun. Tansaniassa kansallisten tilastojen mukaan lapset tosin rekisteröityvät kouluun jo lähes sataprosenttisesti, mutta todellisuudessa varsinkin monet tytöt joutuvat olemaan pitkiä aikoja poissa koulusta. Maailmanpankin tuoreen selvityksen mukaan keskimääräinen tansanialaisoppilas osallistuu opetukseen vain kaksi tuntia päivässä. Köyhät vanhemmat tarvitsevat lastensa työpanosta niin peltotöissä kuin nuorempien sisarusten hoidossa. Maan peruskoulut ovat olleet ilmaisia vuodesta 2001, mutta kaikilla perheillä ei ole varaa pakollisiin koulupukuihin, joiden puuttuminen on este mennä kouluun. Yläkoulut ovat maksullisia, joten vain joka kolmas tyttö Tansaniassa jatkaa opintojaan alakoulun jälkeen.

Koululiikunta houkuttelee

LiiKen hankkeiden kautta on saatu merkittävää todistusaineistoa siitä, että hyvin järjestetty koululiikunta houkuttelee kouluun monia sellaisia lapsia, joilla olisi muuten paljon poissaoloja. Oppilaille liikuntatunti on koulupäivän hauskin tapahtuma, joten monet lapset haluavat päästä kouluun joka päivä jo pelkästään tämän takia. Urheiluseuratoimintaa Tansaniassa ei oikeastaan ole, joten koulu on monille ainoa paikka päästä pelaamaan kunnollisilla urheiluvälineillä. Koulujen omat urheilujoukkueet ovat myös perheiden ylpeydenaiheita, joten parhaimmillaan vanhemmat saadaan niiden avulla kannattamaan koulunkäyntiä.

Kulttuurierot kaventuvat neuvottelemalla

Vuoden 2009 Uhusiano-seminaarissa LiiKen toiminnanjohtaja Ari Koivu kertoi tyttöjen jalkapalloharrastuksen järjestämiseen liittyvistä haasteista. Etelä-Tansanian Newalassa suuri väestöstä on muslimeja, jotka eivät ole välttämättä suopeita sitä kohtaan, että tytöt pelaavat julkisesti shortseissa jalkapalloa. Kun asiasta keskusteltiin vanhempien kanssa, he kuitenkin lämpenivät ajatukselle.

LiiKen edustajat kävivät haastattelemassa noin kahtakymmentä isää, joista yhtä lukuun ottamatta kaikki suhtautuivat todella kannustavasti tyttöjen saamaan mahdollisuuteen liikkua yhdessä. Erityinen innostuksen aihe koko yhteisölle oli se,

kun näistä tytöistä koottu joukkue pääsi pitkäjänteisen harjoittelun seurauksena mukaan kansainväliseen Helsinki Cup -turnaukseen heinäkuussa 2009. Tämän pelimatkan jälkeen joukkueen pelaajat ovat toimineet tärkeinä roolimalleina Newalan pikkukaupungin nuorille tytöille.

Äidit ja tyttäret rakentavat tulevaisuutta yhdessä

Suoraan vanhemmille kohdistettu valistustyö on myös tehokas keino koulunkäynnin edistämiseksi. Tämän takia LiiKen Äidit ja tyttäret -hankkeessa kehitetään perheiden naisten yhteisiä liikunta- ja keskusteluryhmiä. Naisten yhteiskunnallisista oikeuksista ja terveyskasvatuksellisista asioista puhuminen voi vahvistaa yksilöitä toimimaan.

Keskustelu siitä, mitä asioita lapsille opetetaan koulussa ja mitä kotona, on todella tärkeää. Lisäksi koulussa menestyminen edellyttää vanhemmilta tukea, jota ei välttämättä ole saatavilla jos vanhempien oma koulutustausta on olematon.

Osa naisryhmistä on myös ryhtynyt yhteiseen säästämiseen ja mikroluototusta tukeviin toimiin. Kun naisilla on omaa rahaa käytössään, on heillä merkittävästi enemmän valtaa päättää oman perheensä hyvinvointiin liittyvistä ratkaisuista. Usein Tansanian maaseudun kotitalouksissa miehet vastaavat rahan käytöstä, kun taas naiset ovat yleisesti ottaen rahatalouden ulkopuolella.

FC Vito Ruangwan tytöt saapuvat Suomeen

Kesäkuussa 2014 yksitoistavuotiaiden tyttöjen jalkapallojoukkue Ruangwan kaupungista vierailee Suomessa globaalikasvatuksen merkeissä. He

pääsevät tutustumaan Euran Pallon samanikäisten tyttöpelaaajien kanssa suomalaiseen kulttuuriin ja osallistumaan tyttöpelaaajille tarkoitettuun Stadi Cup -turnaukseen. He myös valmistelevat draamanäytelmän liikunnan merkityksestä omassa elämässään kansainväliseen IWG-naisliikuntakonferenssiin. Hankkeen tarkoituksena on tarjota tilaisuus suomalaisten ja tansanialaisten molemminpuoliselle oppimiselle.

LiiKe ja SDA Tanzania pitävät huolta siitä, että joukkueen innokkaat tansanialaistytöt saavat myös tulevaisuudessa tasavertaiset mahdollisuudet koulunkäyntiin. Keräämme tälläkin hetkellä tytöille liikuntakummeja, joiden lahjoituksilla tuetaan näiden liikkuvien tyttöjen koulumaksuja. Jos haluat ryhtyä liikuntakummiksi, niin lisätietoja löydät osoitteesta www.liike.fi

Teksti ja kuvat:

Tomi Lounio

Liikunnan kehitysyhteistyö LiiKe ry

FC Vito Malaika ex. pelikengät

Omatoimisuus-hanke on mahdollisuus Msingin kehitysvammaisille

Tansaniassa, etenkin maaseudulla, kehitysvammaisten asema on huono. Piilottaminen, hyljeksintä, kaltoin kohtelu ja jopa kuolema on ollut monien kohtalona läpi aikojen, ja on valitettavasti vielä tänä päivänäkin. Msingin ystävyysseura aloitti vuonna 2012 hankkeen, jolla halutaan parantaa alueen kehitysvammaisten lasten elämänlaatua ja vaikuttaa aikuisten asenteisiin tietoa lisäämällä. Kun hanketta suunniteltiin, paikalliset ihmiset kertoivat, että heillä ei ole koko kunnassa kuin kaksi kehitysvammaista lasta. Hanke siis aloitettiin kehitysvammaisten lasten etsimisellä. Suuri askel on tultu eteenpäin, tämän hetken tilanne on jo huomattavasti realistisempi kehitysvammaisten lasten ja heidän perheidensä kannalta.

Lapsia on löytynyt

Kehitysvammaisia lapsia on löytynyt 20. Jokainen heistä on käynyt lääkärintarkastuksessa ja jokaiselle on tehty kuntoutussuunnitelma. Perheenjäsenet ovat olleet mukana tässä kartoituksessa sekä lääkärin-tarkastuksissa. Osa hankkeen lapsista käy nyt koulua Singidan kaupungin lähistöllä olevasta Siuyu-keskuksessa, jossa he saavat tärkeää harjaantumista päivittäisiin taitoihinsa keskuksen sydämelisiltä vapaaehtoistyöntekijöiltä. Keskuksessa on myös fysioterapeutti sekä hoitoalan ammattilaisia tarvittaessa. Keskuksen perustaja, isä Tom, on paikan sielu ja lämminhenkinen isähahmo lapsille. Osa lapsista käy vanhempiensa kanssa kuntoutusjaksoilla Siuyu-keskuksessa. He saavat siellä hoito-ohjeita ja käytännön neuvoja kotiin, ja ennen kaikkea tapaavat muita samassa tilanteessa olevia vanhempia ja lapsia. Valitettavasti matka Msingin kylästä Siuyu-keskukseen ja kouluun on pitkä ja kallis, eikä toiminta ole vielä saavuttanut vakiintunutta asemaa alueella.

Naisten yhteistyöryhmä ja vanhempien yhdistys

Hankkeen yhteistyöryhmänä toimii Nguna-naisjärjestö, joka koostuu 19 vapaaehtoisesta, energisistä naisesta. Ryhmä organisoii yhdessä hankkejohtaja Marco Lyamuyan kanssa toimintaa ja tekee suunnitelmia. He vierailivat kehitysvammaisten kodeissa säännöllisesti ja vievät tarvittaessa ruokaa vaateapua. Ryhmä pitää kokouksiaan kerran kuussa.

Kehitysvammaisten lasten vanhemmat perustivat oman yhdistyksensä keuhällä 2013. Tämä on suuri

askel ja kertoo asennemuutoksesta, joka alueella on lähtenyt alkuun. Vanhemmat osallistuvat muun muassa lastensa koulukuljetuksiin avustajina ja ovat vertaistukena toisilleen.

'Huolehdimme heistä, oli hanketta tai ei'

Vaikka hanke on edennyt paremmin ja nopeammin kuin kai kukaan uskalsi odottaa, on siinä vielä on paljon tehtävää. Kehitysvammaisia lapsia löytyy koko ajan lisää. Sen lisäksi alueella on edelleen paljon aikuisia, jotka kärsivät traditionmukaisista ajatus- ja käyttäytymistavoista. Niiden mukaan vammainen ja jopa hänen perheensä on uhka, joka vaarantaa muun yhteisön hyvinvoinnin. Ongelma syntyy tradition käsitystavasta, että poikkeavuus on uhka yhteisön tasapainolle; erilaisuus synnyttää epätasapainon pelkoa yhteisössä. Länsimainen ihmisoikeuksien käsitys lähtee eri perusteilta kuin traditionaalisen yhteisön arvot. Tässä on pitkän keskustelun aihe. Traditio on parhaimmillaan yhteisöä ylläpitävä voima, mutta sen kääntöpuoli näyttäytyy edellä kuvatulla tavalla Nguna-naisryhmän sekä vanhempainyhdistyksen vahvistaminen, tiedon jakaminen alueen ihmisille sekä kestävän toimintatavan sisäistäminen nyt ja tulevaisuudessa niissä yhteisöissä, joissa vammaisia on, ovat niitä asioita, johon hankkeen mahdollisella jatkolla pyritään vaikuttamaan.

Nguna-ryhmän puheenjohtaja sanoi toukokuun 2013 kokouksessa: "Nämä kehitysvammaiset ovat nyt osa meidän yhteisöämme, me huolehdimme heistä oli meillä hanketta tai ei".

Me Msingin ystävyysseurassa puolestamme teemme kaikkemme, jotta voimme tukea ja vahvistaa tuota naisryhmän pyrkimystä. Hankkeelle on jo nyt suunniteltu anottavaksi jatkoa vuoden 2014 jälkeen. Hanke paneutuu tabu-aiheeseen ja haluaa vaikuttaa asenteisiin, mutta ne ovat asioita, jotka etenevät hitaasti.

Taina Salmela

Msingin ystävyysseura

Omatoimisuus-hankkeen koordinaattori

Father Tom ja lapsia Siuyu-keskuksen pihamaalla.
Kuva Taina Salmela 2013.

Uusi projekti – hunajasta rahaa?

Uhusianolla on vuosi 2014 varattu suunnitteluun, miettimiseen ja keskusteluun mahdollisesta uudesta projektista, kun pitkäaikainen yhteistyö UNGO:n ja Uhusianon välillä päättyy vuonna 2013. Pyydämme kaikkia jäseniä ehdottamaan projekteja.

Yksi jäsenistöstä esiin noussut ehdotus on hunajaprojekti. Sen ei tarvitse olla ainoa, monta muutakin ehdotusta mahtuu keskusteluun.

Hunajasta rahaa lasten koulutukseen

Masimban kylässä on paljon orpolapsia. Kyläläiset miettivät vuosia sitten, miten heidätkin saataisiin kouluun. Monet heistä asuvat sukulaisten luona, eikä jo ennestään isoilla perheillä ole varaa esimerkiksi koulupukuihin tai muihin kouluvarusteisiin.

Monet kyläläiset ovat harrastaneet mehiläishoitoa saadakseen hunajaa kotitarpeisiin. Kyläläiset perustivat mehiläishoitajaosuuskunnan. Se laajensi hunajatuotantoa niin, että rahaa riittää orpolasten koulunkäyntiin.

Viime aikoina ongelmaksi on kuitenkin muodostunut se, että ympäristöviranomaiset ovat kieltäneet hunajatuotannon perinteisin menetelmin.

Ympäristöongelma

Tapana on ollut kuoria tietyn puulajin kuori pitkäksi pötköksi, joka on ripustettu puuhun. Siitä on muodostunut mehiläispesä. Kuorensa menettänyt puu kuitenkin kuolee.

Ympäristöviranomaiset suosittelevat laatikkomaisia puuhun ripustettavia mehiläispesäiä.

Masimban mehiläishoitajat ottivat yhteyttä Msingin Ystävyysseuraan vuonna 2012. He halusivat kumppanin ja tietysti myös rahoitusta koulutushankkeelleen.

Tavoitteena on, että kylään saataisiin mehiläishoidon asiantuntija kouluttamaan kyläläisiä tai ainakin muutamia heistä, miten nykykonstein tuotetaan hunajaa. Myös markkinointiin he kaipaivat ohjausta.

Mehiläishoitoa ja markkinointia

Msingin Ystävyysseura ei ainakaan yksin pysty useampaan vuoteen lähtemään tällaiseen hankkeeseen. Seuran paikallisella hankekoordinaattorilla on kuitenkin tiedossaan mahdollinen kouluttaja, jolla

Uudenmalliset ympäristöystävälliset mehiläispesät ovat kantikkaita. Yhden pesän pohjassa näkyy sinne muuttamassa oleva mehiläisyhdyskunta. Kuva Hanna Antila-Andersson.

on yhteyksiä Morogorossa sijaitsevan Sokoinen yliopiston maataloustieteelliseen tiedekuntaan.

Kovin pitkälle masimbalaiset eivät ole suunnitellaansa jalostaneet. Kyseessä olisi kahden tai kolmen vuoden projekti. Kokonaisbudjetti olisi noin 40 000-50 000 euroa.

Tarkoituksena olisi opiskella niin pesien rakentamista, niiden oikeaa sijoittelua kuin myös varsinaiseen mehiläishoitoon liittyviä asioita sekä markkinointia.

Msingin Ystävyysseuran hankekoordinaattori voisi toimia yhteyshenkilönä myös mehiläishankkeessa, jos sellainen joskus toteutuu.

Mukaan tarvittaisiin kuitenkin mielellään toinen suomalainen kumppani, koska Msingin Ystävyysseuran rahkeet eivät riitä kovin moneen hankkeeseen yhtä aikaa.

Hanna Antila-Andersson
Msingin ystävyysseura

Faktaa:

- Masimba on noin 6 000 asukkaan kylä maaseudulla.
- Se sijaitsee noin 50 km Singidasta luoteeseen Iramban piirikunnassa.
- Kylässä ei ole sähköä.
- Alue osuu villieläinten vaellusreitille. Öisin kuuluu leijonan karjuntaa.

Uuden sihteerin havaintoja:

Ensimmäistä kertaa Uhusiano-seminaarissa

”Kyllähän tämä aihe New Yorkissa olon voittaa”, totesi ulkoasiainneuvos Ilari Rantakari korruptioon ja kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyöhön keskittyvän Uhusiano-seminaarin alkajaisiksi. Hänelle kilpaileva tilaisuus olisi ollut osallistuminen YK:n yleiskokoukseen. Nyt kuitenkin Uhusiano-seminaarin osallistujien onneksi pitkän kansainvälisen uran tehnyt Rantakari tarkasteli kehitysyhteistyötä takapeilistä katsottuna Vaasassa.

Rantakari kuvasi henkilöhistoriaansa ja suomalaista yhteiskuntaa erityisesti kehitysyhteistyön kannalta, kuinka historia on kuvastunut 1960-luvulta nykypäivään. Tässä hauskoja yksityiskohtia pursuneessa tarinassa kuvattiin myös tietä nykyisen kaltaiseen kansalaisjärjestöjen hanketoiminnan organisoitumiseen.

Tästä melko räväkästä puheenvuorosta tuli erittäin hyvä muistinvirkistys niihin asioihin, jotka ovat muovanneet ja vaikuttaneet taustalla kehitysmäliikkeen muotoutumiseen Suomessa. Lähetystyön sekä vapautusliikkeiden rooli, kylmän sodan vaikutukset ja apartheid ovat kaikki asioita, jotka ovat muovanneet kehitysyhteistyön käsitteitä sekä toimintaa.

Erilaisuuden kohtaaminen on tärkeää

Nykypäivän asioista Rantakari nosti esiin erilaisuuden kohtaamisen taidot ja politiikat. Tällä hän viittasi kommunikoimisen tärkeyteen monenlaisten ihmisten ja ryhmien kanssa, erityisesti muslimiväestöön liittyvissä mielikuvissa ja islamin asemaa terrorismin vastaisen sodan maailmassa. Tämä asia on ajankohtainen niin Tansaniassa kuin myös Suomessa.

Yhteiskuva seminaarin osallistujista. Kuva on otettu sunnuntaina seminaarin toisena päivänä, jolloin järjestöjen edustajat esittelivät hankkeitaan ja projektejaan. Kuva Sinikka Sepänmaa.

Kansliapäällikkö Anna-Maija Iitola esitti Vaasan kaupungin tervehdyksen seminaariväelle. Kuva Harri Kivelä.

Rantakari pohjusti asiaa toteamalla sekularisaation olleen hyödyllinen asia meillä, mutta sen myötä ehkä kyky keskustella arvoista ja uskonnollisista kysymyksistä on heikentynyt. Tätä hän piti valitettavana asiana maailmassa, jossa islamofobia ja uhkakuvat hallitsevat keskusteluja ja ihmisten mieliä.

Asenteilla kulttuurista erilaisuutta ja maahanmuuttajia kohtaan on myös yhteys ihmisten kehitysyhteistyöasenteisiin Suomessa. Näiden ilmiöiden tarkastelu voi olla hyödyllistä myös globaalivastuusta ja kehitysyhteistyölle myönteisestä ilmapiiristä kiinnostuneille.

Intensiivinen keskustelu – lähetysaarnaja vai lähetystyöntekijä

Uhusiano-seminaarin valmisteluissa yksi intensiivisimmistä keskusteluista käytiin yhdelle esiintyjälle sopivasta tittelistä. Perusteellisen keskustelun jälkeen hallitus päätyi käyttämään alustajan itsensä ehdottamaa versiota. Korruptio-aiheista paneelia luotsasi taidolla lähetystyöntekijä Tor-Erik Store.

Uhusiano-seminaarissa huomio kiinnittyi tapahtuman hienoihin järjestelyihin. Alskatin kurssikeskus oli viihtyisä ja koristeltu aiheeseen sopiva tansanialaisin esinein ja kankain. Puitteet olivat siis ensiluokkaiset ja tunnelma mainio. Ohjelma oli monipuolinen ja asiaohjelmaa täydensivät yhteinen vapaa-aika yhteislauluineen ja tanssityöpajoineen.

Uhusiano-seminaarin pukukoodi kiinnitti myös huomiotani, sillä monelle osallistujalle seminaarissa se oli afrikkalaistyyppinen. Kokonaisuuden varmisti myös Kepan sekä muiden Tansaniajärjestöjen rooli seminaarin toteuttamisessa.

Matti Cantell

Suomen settlementiliitto, monikulttuurisen työn toimialajohtaja
Uhusiano ry

Uutena Uhusianon hallituksessa – keskinäistä kiinnostusta ja kokemusten jakoa

Uhusianon nimi ja toiminta-ajatus ovat luultavasti monelle järjestöjen kehitysyhteistyöstä kiinnostuneelle tuttuja. Näin oli minunkin kohdalla. Ilman erityistä yhteyttä Tansaniaan minulla ei ollut tarkempaa käsitystä siitä, minkälaista toimintaa Uhusianolla on meneillään. Suomen settlementiliitossa työskentelyn myötä kiinnostus ja tarve saada lisätietoa Tansaniasta ovat kasvaneet, kun oma kehitysyhteistyötoimintamme keskittyy juuri Morogoron seudulle.

WEETU:n ja FIE:n edustajien vierailut

Hankekumppanimme edustajat Tansaniasta vierailivat vuoden 2012 marraskuussa Suomessa. Ensi sijaisena tarkoituksena ei ollut tarjoilla säähän liittyvää äärimmäisyyselämystä vieraillemme, vaan mahdollistaa heidän osallistumisensa kasvatusalan konferenssiin ja tutustua kumppanijärjestöihin. Tällöin WEETU:n ja FIE:n Robert Fumito ja Edwin Kiamba vierailivat myös Uhusianon Tampereella pidetyssä syyskokouksessa, josta he jatkoivat tutustumistaan Suomeen ja kahteen muuhun suomalaiseen kumppanijärjestöön, Vaasan ja Äetsän kehitysmaaseurojen toimintoihin ja kotipaikkakuntiin. Tuossa samaisessa kokouksessa minut myös valittiin Uhusianon hallitukseen eli olen ollut noin vuoden mukana.

Ihmettelyn aiheita teollisuusmaassa

Vieraidemme saapuessa heidän ihmettelyään herättivät tyhjätkädet ja huomiot harvoista ihmisistä ulkoilemassa narujen kanssa. Tarkemmin katsottaessa oli narujen päässä usein koira. Selväksi kävi myös se, että myös teollistuneessa maassa ollaan luonnonvoimien armoilla. Tämän matkalaiset kokivat lumimyräkän aiheuttamassa sähkökatkossa. Talvivaaran kaivoksen sakka-altaan vuodot toivat keskusteluihin myös luonnonvarojen hyödyntämiseen liittyvät vaikeudet ja uhat. Kokemukset ja huomiot suomalaisista kouluista olivat vierailijoille mieleenpainuvia. Niitä voi hyödyntää Tansaniassa.

Keskeinen ominaisuus: jakaminen ja välittäminen

Olen tansanialaisten vieraidemme tavoin tutustunut itselleni uuteen järjestöön ja sen toimintatapoihin ja

kulttuuriin. Yhteistyön henki eri järjestöjen välillä teki mahdolliseksi vieraiden melko perusteellisen tutustumisen suomalaiseen yhteiskuntaan.

Kokemukseni mukaan Uhusianon keskeinen ominaisuus on jakamisen ilmapiiri. Aina ei taideta kysyä jäsenyyttä tai vaatia muodollista asemaa järjestössä. ”Tansanian ystävät” tuntuvat olevan asiastaan innostuneita ihmisiä, joilla on halua ja intoa jakaa tietämystään Tansaniasta.

Hyvät asiat

Innostus ja perehtyneisyys tansanialaisen yhteiskunnan ilmiöihin kanavoituvat ehkä parhaiten kahteen Uhusianon huipputuotteeseen. Nämä ovat tämä Uhusiano-tiedote sekä Uhusiano-seminaari. Vasta oman kiinnostukseni kautta sisällöt ovat tulleet tutuiksi minullekin ja tarjonneet väylän myös omien kokemusteni välittämiseen.

Välillä esiin pyrkivä järjestöjen välinen kilpailu ja kateus ovat toistaiseksi pysytelleet piilossa Uhusiano-yhteyksissä. Tämä on ollut hieno kokemus, kun mustasukkaisuudelle on kovin helppo antaa antautua. Toivottavasti kyse ei ole ollut ainoastaan havainnot-sijan puutteellisesta tarkkaavaisuudesta, vaan todellisesta asiantilasta.

Vuosi Uhusianon hallituksessa

Vuoden hallitustyöskentelyssä olen saanut mukavan katsauksen Uhusianon pitkäaikaiseen hankekumppanuuteen UNGO:n kanssa sekä nyt päättymässä olevaan hankkeeseen.

Pari asiaa on vahvistunut tämän vuoden aikana. Ensimmäinen liittyy laajemminkin vapaaehtoiseen kehitysyhteistyöhön. Havaintojeni mukaan jäsenkuntamme on suhteellisen varttunut. Tässä mielessä uusien voimien ja nuorten Tansaniasta innostuneiden mukaan saamiseen on kiinnitettävä jatkossa huomiota.

Toinen keskusteluissa ollut asia on Suomessa asuvien tansanialaistaustaisten saaminen mukaan toimintaan. Diasporassa asuvien osaamisen hyödyntäminen ja mukaan saaminen myös Uhusianon toimintaan voisi olla nuorten lisäksi hyvä elävöittävä tekijä.

Matti Cantell

Suomen settlementiliitto, monikulttuurisen työn toimialajohtaja
Uhusiano ry

Uhusiano ry

Uhusiano on swahilia ja merkitsee yhteyttä, yhdyssidettä. Uhusiano on suomalaisten, Tansaniassa kehitysyhteistyötä tekevien kansalaisjärjestöjen yhteysjärjestö.

Yhdistyksen vapaaehtoiseen työhön perustuvan toiminnan painopisteitä ovat tiedotus, koulutus ja koordinointi Suomessa ja Tansaniassa.

Työmuotona ovat kokousten lisäksi Suomessa vuosittain pidettävä Uhusiano-seminaari, tiedotelehden julkaiseminen kaksi kertaa vuodessa, jäsenkirjeet sekä erilaiset koulutus- ja tiedotustilaisuudet.

Uhusianon kumppanijärjestö Tansaniassa on UNGO (Union of Non-Governmental Organisations in Mororogo). UNGO:n ja Uhusianon yhteinen tukihanke on tansania-laisia ja suomalaisia kansalaisjärjestöjä palveleva resurssikeskus Morogorossa. Yhteishanke päättyi vuoden 2013 lopussa.

Uhusianon jäseniksi voivat liittyä yksittäiset henkilöt tai erilaiset järjestöt.

Vuoden 2014 jäsenmaksut

- henkilöjäsenet 25 euroa
- opiskelijat, työttömät, eläkeläiset 15 euroa
- jäsenjärjestöt 45 euroa

Jäsenmaksu maksetaan Uhusiano ry:n tilille VSOP FI25 5660 0620 0121 95. Merkitse liittyessäsi yhteystiedot (osoite ja sähköpostiosoite) tiedonanto-osaan.

Jäseneksi voi liittyä myös Uhusianon kotisivujen kautta osoitteessa www.uhusiano.kopteri.net. Muista yhteystiedot myös liittyessäsi netissä.

Uhusianon hallitus vuonna 2014

Puheenjohtaja

Emma Simon Palonen
emmankonoki@suomi24.fi
045 6505 913

Sihteeri

Matti Cantell
matti.cantell@settlementti.fi
050 5945 276

Muut varsinaiset jäsenet

Erkki Andersson, taloudenhoitaja, Helsinki
Pia Mäkelä, Vantaa
Heli Pimenoff, Sastamala
Elina Puhto, Helsinki
Meta Sahlström, Vasa
Marja-Leena Tihveräinen, Sastamala
Oona Timonen, Helsinki

Varajäsenet

Georg Pimenoff, Sastamala
Vilppu Palmberg, Turku
Sinikka Sepänmaa, Vaasa
Kirsi Kataja, Hyvinkää
Traute Stude, Espoo

Uhusianon kotisivut

www.uhusiano.kopteri.fi

Uhusiano-tiedote 2/2013

Toimitus: Elina Puhto, Berit Valtonen
Taitto: Berit Valtonen
Etukannen kuvat: ks. s.2
Paino: Vaasan painatuskeskus